

BULLARIUM

ROMANUM

P.P. I. 12.

BULLARUM
DIPLOMATUM ET PRIVILEGIORUM
SANCTORUM ROMANORUM PONTIFICUM
TAURINENSIS EDITIO

LOCUPLETIOR FACTA

COLLECTIONE NOVISSIMA PLURIUM BREVIUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM ACTORUMQUE S. SEDIS

A S. LEONE MAGNO USQUE AD PRAESENS

CURA ET STUDIO

COLLEGII ADLECTI ROMAE VIROBUM S. THEOLOGIAE ET S. CANONUM PERITORUM

QUAM

SS. D. N. PIUS PAPA IX

APOSTOLICA BENEDICTIONE EREXIT.

TOMUS XII

A PAULO V (ab. an. MDCXI) AD GREGORIUM XV (MDCXXIII).

AUGUSTAE TAURINORUM
A. VECCO ET SOCIIS EDITORIBUS
SUCCESS. SEBASTIANI FRANCO ET FILIORUM
M DCCG LXVII.

LECTORI BENEVOLO
EDITORES TAURINENSES

S.

Dubitationem omnem, si qua superest, ponito, Lector Benigne. Magni Operis nostri Tomus Duodecimus, quem veluti e vestigio post Undecimum BULLARII et Primum APPENDICIS intra annum, iuxta promissa et optata, evulgamus, amplissimam fidem facit, qua propositi firmitate coepto insistimus, quanta virium promptitudine et alacritate ad illud perficiendum allaboramus. Iamque Decimotertio adornando typisque imprimendo manum admovimus; quo, fere dicam, unius tantum anni spatio quatuor ingentia volumina habebimus absoluta; unde scias haud dubie nos deinceps, nulla interposita mora, ad metam, adspirante Deo, properaturos.

Grandiorem tomus iste quam praecedens excrevit in molem, neque tamen immodicam, eo quod totum Gregorii XV Pontificatum in duo editionis Romanae volumina inique discerptum nos in unum colligere consultius reputavimus ⁽¹⁾. Quin et exinde aequiorem in partiendis voluminibus rationem

(1) Continet nempe omnia quae in Romana Mainardi editione habet tomus v pars iv ab anno vii Pauli V usque ad annum i Gregorii XV, scilicet ab anno mdcxi usque ad mdcxxi, et insuper quae habentur ibidem in tomo v parte v, pag. 1-116 ad finem pontificatus Gregorii XI, anno mdcxxxiii.

habitori sumus, ut, quantum fieri poterit, una simul conveniant initia pontificatum et voluminum, et fines finibus respondeant. Et sane praestantissimus Urbani VIII pontificatus proxime edendus in primo statim Tomi Decimitertii conspectu convenientiorem utique sibi locum obtinebit, quam si obscure post volumen incoeptum prodiret in medium. Quae quidem in conflandis voluminibus diligentia, ut sua sit singulis materia apte concinneque distributa, nequaquam minimi penditur ab iis qui in id genus operibus nihil non castigatum ad unguem habent in votis.

Sed his maiora etiam conati sumus, quo Editionis Principis laudem huic nostrae iam publica voce adtributam nedum tueremur, sed in dies magis magisque promeremur. Typos denuo recusos grandi praesentique pecunia comparatos ad hoc volumen edendum adhibuimus. In dispositione constitutionum apostolicarum ordinem chronologicum, qui bullis facilius, promptiusque reperiendis maxime confert, pressius quam antea sequuti sumus, ordine Mainardiano plerumque mutato, cum quo nihilominus tabula apposita nostrum accuratissime contulimus; si quae autem inter eundem nobis adhuc occurrerunt posterioribus vel adiectae vel insertae extra locum vagantes Indiculo praefixo illas ad chronologiae tesseram revocavimus. Tandem, quod pluris valet, vulgatae typis Mainardi editioni innumeris mendis expurgandae, quae sensum obnubilant et lectorem tametsi horum studiorum non inscium saepissime offendunt et suspensum detinent, multam ac pene intolerabilem ipsi molestiam in via iam satis superque salebrosa facessendo, totis ingenii viribus incubuimus. Neque id vanam esse typographi pollicitationem crebrae notae paginis huc illucque subiectae et previus cata-

logus noningentarum plus minusve emendationum lectionis Mainardianae, quae in hoc nostro volumine vel adhibitae vel propositae fuere, abunde demonstrant. Cuius catalogi praetexendi momenta in praefatione ad Tomum Undecimum explicavimus, nostraque illa agendi ratio ita fuit doctissimorum virorum iudicio comprobata, ut ab illa recedere iniquum foret. Verum et errata nostra, nam in longo, concitatoque cursu omnia potuisse evitare super humanae infirmitatis conditionem foret, ad finem voluminis ingenue recensemus.

En, Lector benigne, quomodo, quantum in nobis est, nihil omittimus curarum et laboris, nullis parcimus expensis ut tam magnum opus, quin potius immensum, quo tum sacrum tum profana omnis doctrina plurimum iuvabitur, quam citius et emendatius absolvatur. At quis non intelligat fortissimum quemque typographum absque plurimorum favore et concursu nequaquam posse ad illud perficiendum sufficere. Iam vero fatendum et heu dolendum est nos nondum hucusque eum subscriptorum numerum adeptos fuisse qui par sit necessariis sumptibus rependendis. Equidem illustria nomina illorum, qui huic nostrae editioni subscripserunt, ad honorem, commendationemque illi adaugendum faciunt non modicum, sed adhuc pauciora haec sunt quam quod oporteret ad opus secundis ventis vehendum. Nam etsi, prout saepe professi sumus, nihil nos a coepto deterreat, scimus enim Magni Bullarii Romani usum in universali Ecclesia nunquam defuturum, tamen aliquando moras cunctationesque iniicere importunas aliquid posset.

Rogamus itaque, obstestamurque ut dum aspirat ab alto peramantissimi Patris et Domini nostri PII PP. IX Benedictio Apostolica, et Protectio indeficiens, amplissimorum

S. R. E. Cardinalium favor, illustrissimorum per orbem Episcoporum benevolentia et cooperatio, spes item affulget nobis brevi datum iri ut Eminentissimi Patroni nomine editionem nostram iterum condecoremus, non haereant aquae inopia subscriptorum. Atque, ita nos Deus adiuvet, typographi et editoris officio quam diligentissime et fidelissime fungi nunquam desistemus. Vale.

Augustae Taurinorum, kalendis decembris an. MDCCCLXVII.

A. VECCO ET SOCIJ.

TABULA

Quae novum ordinem refert, quo chronologice dispositae sunt Pontificiae Constitutiones in Editione Taurinensi, collatum cum veteri ordine Romanae Editionis Hieronymi Mainardi.

Edit. Taur. Tom. XII	Edit. Rom. Tom. v. part. IV	Edit. Taur. Tom. XII	Edit. Rom. Tom. v. part. IV
	PAULUS V.	1612	CCXV Humilibus piorum 201
		»	CCXVI Cum dilecti filii praepositus 316 ^{as}
		»	CCXVII Pastoralis officii cura meritis 202
1611	CLXXV Sedula Romani Pontificis . 172	»	CCXVIII Monialium quieti, quae . . . 203
»	CLXXXVI Romanus Pontifex circa . . 173	»	CCXIX In sede beati Petri meritis 204
»	CLXXVII Inter pastoralis nostrae . . 174	»	CCXX Alias, postquam felicis . . . 205
»	CLXXVIII Redemptor noster unigen. 175	»	CCXXI Sedis Ap. circumspecta . . . 206
»	CLXXX Officii pastoralis, cura . . . 176	»	CCXXII Alias felicis recordationis. —
»	CLXXX In supereminenti militans 177	»	CCXXIII Quoniam fraternitatis tuae . . . 207
»	CLXXXI Romanus Pont. in supremâ. 178	1613	CCXXIV Romani Pontificis, qui Regis 208
»	CLXXXII Pastoralis officii cura nos. . 179	»	CCXXV Accepimus, nec sine animi 209
1612	CLXXXIII Ecclesiarum praelatos. . . 180	»	CCXXVI Cum, post factam de persona 210
»	CLXXXIV In supereminenti militans. 181	»	CCXXVII Romani Pontif. providentia 211
»	CLXXXV Cum, sicut accepimus licent. 182	»	CCXXVIII Alias, pro parte dilecti filii 212
»	CLXXXVI Ad Romanum Pontificem. . . 183	»	CCXXIX Alias, per nos accepto quod 213
»	CLXXXVII Cum nuper ecclesiae . . . 184	»	CCXXX Pastoralis officii cura. . . 214
»	CLXXXVIII Hodie per alias nostras. . . 185	»	CCXXXI Sacrosanctae Romanae Ecl. 215
»	CLXXXIX Quoniam res ecclesiasticae. 186	»	CCXXXII Cum, sicut accepimus, ad . 215
»	CXC Ut urgentibus necessitatibus 187	»	CCXXXIII Cum, sicut accepimus, tu . 216
»	CXCI Ecclesiae Salisburgensis. . . 188	»	CCXXXIV Cum, sicut accepimus, tu . 217
»	CXCII Christifidelium quorumlibet 316	»	CCXXXV Cum, sicut accepimus, tu . 218
»	CXCIII Cum dilecti filii praepositus 190	»	CCXXXVI Pro nostri pastoralis . . . 219
»	CXCIV Universi agri dominici . . . 189	»	CCXXXVII Ex iniuncto nobis desuper 220
»	CXCV Cum nos nuper generali. . . 191	»	CCXXXVIII Ad ea, per quae universita- tum 221
»	CXCVI Cum, sicut accepimus, nuper . .	»	CCXXXIX Alias dilecto filio nobili . . 222
»	CXCVII Cum post aliquas declara- tiones —	»	CCXL Ex iniuncto nobis desuper 223
»	CXCVIII Ad Westphaliae provinciae 192	1614	CCXLI Alias, postquam felicis . . . 224
»	CXCIX Cum, sicut accepimus, nuper 193	»	CCXLII Inter pastoralis officii curas 225
»	CC Cum, sicut accepimus, nuper 194	»	CCXLIII Pris catholicorum regum . . . 226
»	CCI Cum, sicut accepimus, nuper 195	»	CCXLIV Ex iniuncto nobis desuper 227
»	CCII Ad apostolatus nostri . . . 196	»	CCXLV Alias per nos accepto. 228
»	CCIII Cum, sicut accepimus, dum 197	»	CCXLVI Cum, bono publico et ad . . . 229
»	CCIV Ex maiestatis tuae litteris . . . 198	»	CCXLVII Ex commissa nobis desuper 230
»	CCV Ex iniuncto nobis desuper 199	»	CCXLVIII Pastoralis nostra sollicitudo 231
»	CCVI Apostolicae Sedis consueta 200 ^{as}	»	CCXLIX Nuper a nobis emanarunt —
»	CCVII Divinâ disponente clementiâ 200	»	CCCL Christifidelium quorumlibet *
»	CCVIII Hodie siquidem electionem —	»	CCCL Apostolicae Sedi per 232
»	CCIX Gratiae divinae praemium —	»	CCCLII Alias cum civitas Genetensis 233
»	CCX Hodie electionem de persona —	»	CCCLIII Cum civitas Genetensis . . . 234
»	CCXI Hodie electionem de persona —	»	CCCLIV In supereminenti militans 235
»	CCXII Hodie electionem de persona —	»	CCCLV Nomine chariss. in Christo 236
»	CCXIII Hodie electionem dilecti filii —	»	CCCLVI Cupientes ad animarum . . . 237
»	CCXIV Cum nos pridem electionem —	»	CCCLVII Pro nostro munere in his . . 238

* Ex Const. c. Greg. XV in ed. Rom.

Edm. Taur. Tom. xii	Edit. Rom. Tom. v, part. iv	Edit. Taur. Tom. xii	Edit. Rom. Tom. v, part. iv
1614	CCLVIII Provisionis nostrae debet 239	1618	CCCVII Orthodoxae fidei conservan- dae 287
"	CCLIX Exponi nobis nuper fecerunt 240	"	CCCVIII In Sede Principis apostolor. 288
1615	CCLX Cura dominici gregis . . . 241	"	CCCIX Domini nostri Iesu Christi 280
"	CCLXI Onerosa pastoralis officii. . 242	"	CCCX In Sede Princ. apostolorum 290
"	CCLXII Alias felicis recordationis 243	1619	CCCXI Fides et diligentia 291
"	CCLXIII In supereminenti apostolicae 244	"	CCCXII Dominus ac Deus noster. . 292
"	CCLXIV Cum nonnulli Romani Pont. 245	"	CCCXIII Cum venerabilis frater . . 293
"	CCLXV Personarum omnium sub mi- litari. 246	"	CCCXIV Sacri apostolatus ministerio 294
"	CCLXVI Pastoralis officii quam . . . 247	"	CCCXV Romanus Pontifex ex sup. 295
"	CCLXVII Cum, sicut ad nostram . . . 248	"	CCCXVI Cum venerabilis frater . . 296
"	CCLXVIII Onerosa pastoralis officii. . 249	"	CCCXVII Inter universa opera divinae 297
"	CCLXIX Sacri apostolatus ministerio 250	"	CCCXVIII Admonemur pastoralis offi- cii nostri. 298
"	CCLXX Universali Ecclesiae 251	"	CCCXIX Admonemur pastoralis offi- cii nostri. 299
"	CCLXXI Onerosa pastoralis sollici- tudo 252	"	CCCXX Admonemur pastoralis offi- cii nostri. 300
"	CCLXXII Immensae bonitatis creator 253	"	CCCXXI In supremo apostolatus . . 301
"	CCLXXIII Pastoris aeterni, qui pro. . 254	"	CCCXXII In sede Princ. apostolorum 302
"	CCLXXIV Decet Romanum Pontificem 255	"	CCCXXIII Cum sicut maiestas tua per 303
"	CCLXXV Solet circumspecta Roman. 256	"	CCCXXIV Debitum pastoralis officii 304
"	CCLXXVI In supremo apostolatus . . 257	1620	CCCXXV In specula milit. Ecclesiae 305
"	CCLXXVII In supremâ beati Petri. . . 258	"	CCCXXVI Ex debito pastoralis officii 306
1616	CCLXXVIII Ad sacrum beati Petri. . . 259	"	CCCXXVII Alias, pro parte dilectorum 290 ⁶⁴
"	CCLXXIX Pastoralis officii cura nobis 260	"	CCCXXVIII Romani Pontificis qui in 307
"	CCLXXX Ex iniuncto nobis desuper 261	"	CCCXXIX Sacri apostolatus ministerio 308
"	CCLXXXI Regis pacifici, quamquam 262	"	CCCXXX Exponi nobis nuper fecisti 309
"	CCLXXXII Alias, supplicationibus cha- rissimi. 263	"	CCCXXXI Cum, post factam de persona 310
"	CCLXXXIII Quoniam nemo debet. . . 264	"	CCCXXXII In supereminenti Apostolicae 311
"	CCLXXXIV Regimini univers. Ecclesiae 265	"	CCCXXXIII Militantis Ecclesiae regimini 312
1617	CCLXXXV Exponi nobis nuper fecerunt 266		
"	CCLXXXVI Romanus Pontifex. . . 267		
"	CCLXXXVII Ad ea, per quae christifi- deles 268		
"	CCLXXXVIII Domini nostri Iesu Christi 269		
"	CCLXXXIX Ea, quae pro Congregatione 270		
"	CCXC In supereminenti Apostol. 271		
"	CCXCI Sacri apostolatus ministerio 272		
"	CCXCII Ecce tribulationes apprehen- derunt. 273		
"	CCXCIII Cum, sicut ad nostram 274		
"	CCXCIV Santissimus Dominus noster 275		
"	CCXCV Religiosorum virorum Altis- simo. 276 ⁶⁰		
"	CCXCVI Sanctorum virorum qui . . . 276		
"	CCXCVII Ad audientiam apostolatus 277		
"	CCXCVIII Expositum nobis nuper fuit 278		
"	CCXCIX Pastoralis officii quo divina 279		
"	CCC Cum sicut ex literis 280		
"	CCCI Pastorale munus quo i mbr mitatis. 281		
"	CCCH Sedes apostolica, pia mater 282		
"	CCCHII Pias christifidelium contra ternitates 283		
1618	CCCHIV Cupientes ad amariam. . . 284		
"	CCCHV Alias pro parte dilectorum. 285		
"	CCCHVI Onerosa pastoralis officii 286		

GREGORIUS XV.

Tom. v. part. v

1621	I Immensae et investigabilis 1
"	II Romanus Pontifex ex sua 2
"	III Spiritus Domini cuius me- narrabilis 3
"	IV Cum pridem, postquam . . . 4
"	V Ad milit. Ecclesiae regimen 5
"	VI Circumspecta Rom. Pontif. 6
"	VII Ex iniuncto nobis desuper. . 7
"	VIII Alias a felicis recordationis 8
"	IX Romanum decet Pontificem 9
"	X Sacri apostolatus ministerio 10
"	XI Salvatoris nostri Iesu Christi 11
"	XII Cum, sicut nobis innotuit 12
"	XIII Exponi nobis nuper fecisti 13
"	XIV Praestantia dilecti filii. . . 14
"	XV Cum alias felicis recordatio- nis 15
"	XVI Cum, sicut accepimus. . . 16
"	XVII Ecclesiarum praelatos . . . 17
"	XVIII Cupientes lites et differentias 18
"	XIX In superemin. Apostolicae 19
"	XX Consuevit Romanus Pontif. 20
"	XXI Univers. Ecclesiae regimini 21

Edm. Taur. Tom. xii	Edit. Rom. Tom. v, part. v	Edit. Taur. Tom. xii	Edit. Rom. Tom. v, part. v
1621	XXII Postquam Dominus 22	1622	LXV Romanus Pontif. in specula 63
"	XXIII Ut charissimus in Christo fi- lius 23	"	LXVI Romani Pontificis beati . . 64
"	XXIV Sacri apostolatus ministerio 24	"	LXVII Sacrosanctae milit. Ecclesiae 65
"	XXV Cum, sicut charissimus in Christo. 25	"	LXVIII Alias a nobis emanarunt lit- terae 66
"	XXVI Onerosa pastoralis officii 26	"	LXIX Eximius maiestatis tuae. . . 67
"	XXVII Militant. Ecclesiae regimini 27	"	LXX Eximii atque singulares . . 68
"	XXVIII Militant. Ecclesiae regimini 28	"	LXXI Romani Pontificis praesid. 69
"	XXIX Militant. Ecclesiae regimini 29	"	LXXII Cum alias felicis recordat. 70
"	XXX Hodie, per alias nostras. . . 30	"	LXXIII Circumspecta Romani Pont. 71
"	XXXI Ex supremae maiestatis pro- videntiâ 31	"	LXXIV Iniuncti nobis apostolici . 72
"	XXXII Celestis Patris providentiâ. 32	"	LXXV Universi Dominici gregis . 73
"	XXXIII Sanctissimus in Christo . . 33	"	LXXVI Ex iniuncto nobis desuper . 74
"	XXXIV Exponi nobis nuper fecisti 34	"	LXXVII Ad sacram beati Petri. . . 75
"	XXXV Alias a felicis recordationis 35	"	LXXVIII Exigit creditum nobis. . . 77
"	XXXVI In sede Principis apostol. 36	"	LXXIX Militantis Ecclesiae regimini 76
"	XXXVII Cum ad uberes fructus . . 37	"	LXXX Dum ad sacrum beati Petri 78
"	XXXVIII In supremo apostolatus . . 38	"	LXXXI Cum, sicut dilectus filius . . 79
"	XXXIX Cum, sicut accepimus. . . 39	"	LXXXII Exponi nobis nuper fecit. . 80
"	XL Ex incumbenti nobis desuper 40	"	LXXXIII Ad uberes fructus quos . . 42 ⁶⁴
"	XLI Aeterni Patris Filius 41	"	LXXXIV Universi orbis ecclesiis . . 81
"	XLII In supremo apostolatus . . . 42	"	LXXXV Cum, sicut charissimus . . 82
"	XLIII Regis aeterni Iesu Christi 43	"	LXXXVI Sedes Apost. quae consuevit 83
"	XLIV Supernâ dispositione 44	"	LXXXVII Apostolatus officium . . . 84
"	XLV Pridem, cum in formandis 20 ⁶⁰	1622	LXXXVIII Alias a felicis recordationis 85
"	XLVI Ex iniuncto nobis apostol. 45	"	LXXXIX Pro excellenti praeeminentia 86
"	XLVII Alias felicis recordationis 46	"	XC Exponi nobis nuper fecit . . 87
1622	XLVIII Sacri apostolatus ministerio 47	"	XCI Cum inter multiplices. . . 88
"	XLIX Reddet maiestati tuae. . . 48	"	XCI Alias nos ad lites et . . . 89
"	I. Pastoralis officii nobis. . . . 49	"	XCV In supremo Apostolicae . . . 90
"	II Inscrutabili Dei providentiâ 50	"	XCIV Cum, sicut maiestatis tuae 91
"	III Decet Romanum Pontificem 51	"	XCVI Apostolatus officium nobis 92
"	IV Omnipotens Sermo Dei 52	1623	XCVI Ad uberes et suaves fructus 93
"	LV In supereminenti Sedis Apo- stolicae 53	"	XCVII Sincerae fidei et devotionis 94
"	LVI In sede Principis apostolo- rum 54	"	XCVIII Pastoralis officii nobis. . . 95
"	LVII Honor laudis et cultus 55	"	XCVII Ad uberes et suaves fructus C Pastoris aeterni qui pro . . . 97
"	LVIII Apostolici muneris sollicit. 56	"	CI Pias christifidelium 98
"	LIX Sanctissimus Dominus no- ster 58	"	CII Domini nostri Iesu Christi 99
"	LX Inscrutabili divinae provid. 58	"	CIII Regimini univ. Ecclesiae 100
"	LXI Romanum decet Pontificem 59	"	CIV Omnipotentis Dei Salvatoris 101
"	LXII In supremâ milit. Ecclesiae 60	"	CV Regimini univ. Ecclesiae 102
"	LXIII Ad Ecclesiae Rom. regimen 61	"	CVI Ex iniuncto nobis desuper 103
"	LXIV Ad personam tuam, quam 62	"	CVII Grata familiaritatis 104
		"	CVIII Inter multiplices pastoralis 105
		"	CIX Pias catholicorum regum 106
		"	CX Apostolatus officium 107
		"	CXI Regimini univ. Ecclesiae 108
		"	CXII Cum, sicut accepimus . . . 109

ERRATA CORRIGE

pag. 213 l. 10	CCXVI	l. 2	CCXXXV
224 l. 1	CCCL	1	CCXL
219 l. 1	CCXIV	1	CXXLIV

INDICULUS

SS. PONTIFICUM CONSTITUTIONUM

QUAE IN HOC TOMO XII

EXTRA ORDINEM CHRONOLOGICUM VAGANTUR.

NICOLAUS V.		GREGORIUS XIII.	
<i>Datum A. D.</i>	<i>Pag.</i>	<i>Datum A. D.</i>	<i>Pag.</i>
2 Februarii 1454	Inter ceteras felicitates . . . 559	4 Octobris 1581	Regularium personarum . . . 647
12 Februarii 1454	Romanum decet Pontificem 561		
SIXTUS IV.		GREGORIUS XIV.	
26 Maii 1474	In supremæ dignitatis spe- cula 563	10 Septembris 1581	Circumspecta Romani Pon- tificis 802
LEO X.		CLEMENS VIII.	
24 Ianuarii 1516	Exposuit nobis 427	5 Iulii 1593	De prospero 289
		27 Aprilis 1598	Quæ a nobis 292
CLEMENS VII.		PAULUS V.	
8 Octobris 1532	Quoniam per litterarum studium 566	12 Octobris 1606	Eximia Ordinis vestri . . . 429
		3 Martii 1612	Cum dilecti filii 58
		4 Maii 1613	Cum, sicut accepimus, . . . 210
		14 Iulii 1614	Nuper a nobis 264
		31 Iulii 1615	Domini nostri Jesu Christi 130
		11 Aprilis 1616	Ex iniuncto nobis 354
10 Maii 1563	Licet, sicut nobis constat. 433	26 Martii 1618	Cum sicut accepimus . . . 602

INDEX

LECTIONUM, VEL MENDOSARUM, VEL DUBIARUM

EDITIONIS ROMANÆ

QUIBUS OPPONUNTUR SINGULIS SINGULAE EMENDATIONES VEL LECTIONES

NOSTRÆ EDITIONIS.

(Vide Adv. tom. xi pag. XII).

<i>Edit. Rom. Main. Tom. v, Part. iv.</i>			<i>Edit. Taur.</i>			
<i>Pag.</i>	<i>1 b linea</i>	<i>22 ult.</i>		<i>Pag.</i>	<i>2 a linea</i>	<i>23</i>
		universitatis				universitatis nomine
»	4 a »	23 ult. si quæ	»	6 a »	15 ult.	si quæ
»	7 a »	29 ult. ab omni	»	11 a »	10	ac ab omni
»	7 a »	18 ult. dioecesis	»	11 a »	20	dioecesis solvi solitorum
»	7 a »	3 ult. per eum	»	11 a »	6 ult.	per eum percipi solita
»	7 b »	24 ult. et tam	»	12 a »	1	etiam
»	8 a »	13 pertinentia	»	12 a »	6 ult.	pertinentes
»	8 a »	38 qui	»	12 b »	20	quibus
»	8 b »	1 nullatenus	»	13 a »	10	ullatenus
»	8 b »	6 statu	»	13 a »	16	erant, statum
»	8 b »	12 stipulati	»	13 a »	22	stipulati habere
»	8 b »	23 ult. individua, ac	»	13 b »	16	individua habenda esset. eorum tenores, ac si
»	8 b »	12 ult. erectæ	»	13 b »	15 ult.	erectæ
»	9 a »	7 habentium	»	14 a »	4	habentibus
»	10 a »	33 suppetat	»	15 b »	4 ult.	suppetat, studemus
»	10 b »	28 ult. nullatenus	»	16 b »	10 ult.	ullatenus (?)
»	14 a »	11 continetur	»	22 a »	11	continentur
»	14 a »	16 reliqua	»	22 a »	15	reliqua quæ
»	14 a »	25 ab omni	»	22 a »	25	ac ab omni
»	14 a »	36 dioecesis	»	22 a »	6 ult.	dioecesis solvi solitorum
»	14 a »	19 ult. per eum	»	22 b »	10	per eum percipi solita
»	14 b »	22 praescriptos	»	23 a »	9	praedictos (?)
»	14 b »	30 et tam	»	23 a »	18	etiam
»	15 a »	2 et	»	23 b »	13	et fine debito
»	15 a »	5 cum sibi limitata	»	23 b »	19	cum simili vel limitata
»	15 a »	13 ac in illis	»	23 b »	12 ult.	in illis
»	15 a »	15 exercere	»	23 b »	11 ult.	ac exercere
»	15 a »	25 qui	»	23-24		quibus
»	15 a »	27 administrationes	»	24 a »	3	administrationes, et illa- rum pro tempore depu- tati administratores . . .
»	15 a »	25 ult. causæ	»	24 a »	22	causas
»	15 a »	16 ult. nullatenus	»	24 a »	8 ult.	ullatenus

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.			Edit. Taur.		
Pag.	15 a linea 4 ult. stipulati	Pag.	24 b linea 5 stipulati habere		
»	15 b » 32 et individua	»	24 b » 2 ult. et individua mentio habenda esset,		
»	15 b » 33 ac de verbo	»	24 b » 1 ult. eorum tenores, ac si de verbo		
»	15 b » 26 ult. erectae	»	25 a » 10 erecta		
»	15 b » 8 ult. et pro	»	25 a » 14 ult. et		
»	15 b » 1 ult. causa	»	25 a » 7 ult. causae		
»	16 a » 24 ult. primitiali	»	25 a » 6 ult. primatiali		
»	16 a » 4 ult. singulorum	»	26 a » 14 singularum		
»	17 a » 2 aggravandi	»	27 a » 1 aggravando		
»	17 a » 28 eorum	»	27 a » 27 earum		
»	17 b » 8 ult. habita	»	28 a » 4 et habitata		
»	18 a » 16 superioritatemque supremum	»	28 b » 15 ult. superioritatem, supremumque		
»	20 a » 10 eis	»	31 b » 10 ult. ea (?)		
»	20 a » 23 ult. possit	»	32 a » 20 ult. possint		
»	20 a » 14 ult. valeres facultatem concessimus	»	32 b » 11 ult. valeres		
»	21 a » 27 ult. de eis	»	33 b » 15 ult. de ea (1)		
»	21 a » 6 ult. tam	»	34 a » 7 cum		
»	21 a » 22 ult. res ecclesiasticae Salisburgenses.	»	34 b » 14 res ecclesiae Salisburgensis (?)		
»	297 b » 21 nota	»	37 a » 15 nata		
»	298 a » 16 quilibet.	»	37 b » 6 ult. quilibet habeat		
»	298 a » 22 habeant	»	38 a » 2 habent (?)		
»	298 a » 30 ult. Ad vespere	»	38 a » 17 Ad vespere		
»	298 b » 11 VIII	»	38 b » 22 VII		
»	298 b » 15 die festo	»	38 b » 26 dies festus		
»	298 b » 2 decantatur	»	38 b » 11 ult. decantantur		
»	298 b » 22 sacerdotibus	»	38 b » 9 ult. a sacerdotibus		
»	298 b » 10 ult. ad matutinas	»	39 a » 11 ult. ad matutinas et missam		
»	299 a » 7 recitabitur: Sacerdotibus	»	39 b » 7 recitabitur a sacerdotibus		
»	299 a » 31 festis	»	39 b » 11 ult. et festis		
»	299 a » 32 omnes	»	39 b » 10 ult. omnes ad hoc munus debent		
»	300 a » 17 noverit.	»	41 a » 23 novit		
»	300 a » 30 si quae	»	41 a » 8 ult. si qua		
»	300 b » 9 Eductus.	»	41 b » 5 ult. Eductum		
»	300 b » 30 ult. tandem	»	42 a » 17 ult. tamen (?)		
»	301 a » 2 ult. dimissione	»	43 a » 7 ult. demissione		
»	301 b » 27 ult. a	»	43 b » 7 ult. e		
»	302 a » 21 ult. quibuscumque	»	44 b » 22 quibuscumque		
»	303 a » 22 ult. vel loco	»	46 a » 19 ult. vel ioco		
»	304 a » 21 obvenerint.	»	47 a » 4 obvenerit (?)		
»	304 a » 32 ult. cuius	»	47 b » 17 cuius		
»	304 a » 25 ult. leniter	»	47 b » 15 ult. leviter (?)		
»	304 a » 17 ult. sciantque cuiuslibet anni redditus, expendendo in bonos	»	47 b » 6 ult. sciantque cuiuslibet anni redditus expendendos in bonos		
»	304 b » 30 aut alia quacunque ea sit dignitate	»	48 a-b aut alia, quaecumque ea sit, dignitate		
»	305 a » 29 ult. decorem	»	49 a » 7 ult. decorum (?)		
»	305 a » 9 ult. praeferantur	»	49 b » 15 praeferatur		
»	305 b » 16 hospicio.	»	49 b » 4 ult. hospicio recipiatur		

(1) Nota ad h. l. sic est emendanda: « Edit. Main. legit. eis pro ea ».

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.			Edit. Taur.		
Pag.	305 b linea 31 etiam et-repetenda nonnulla	Pag.	50 a linea 12 etiam nonnulla		
»	305 b » 16 ult. unanimes	»	50 a » 8 ult. unanimiter (?)		
»	306 a » 12 beneficiis	»	50 b » 20 beneficis		
»	306 a » 27 in	»	50 b » 7 ult. ab		
»	306 a » 36 modestius	»	51 a » 3 modestus		
»	306 a » 37 ut	»	51 a » 4 et		
»	306 a » 47 tardius	»	51 a » 14 tardior (?)		
»	306 a » 49 praepositus	»	51 a » 17 praeposito		
»	306 b » 11 proprior.	»	51 b » 3 propior		
»	306 b » 13 ult. legitur Biblia	»	52 a » 1 leguntur Biblia		
»	306 b » 12 ult. commentata	»	52 a » 3 monumenta		
»	307 a » 19 ult. commune fecerit	»	52 b » 21 commonefecerit		
»	307 a » 8 ult. commune facere	»	52 b » 6 ult. commonefacere		
»	307 a » 7 ult. Duae.	»	52 b » 5 ult. Duae quidem		
»	307 a » 6 ult. in mensa explicata	»	52 b » 4 ult. in mensa; explicant		
»	307 b » 25 die	»	53 a » 8 ult. diei		
»	307 b » 30 ibi	»	53 a » 3 ult. ubi		
»	309 a » 15 oratorio	»	55 b » 10 in oratorio		
»	309 a » 28 ult. aliquot	»	55 b » 8 ult. aliquod		
»	309 b » 18 ult. creator Spiritus	»	56 b » 18 ult. Sancte Spiritus		
»	310 a » 6 piam aemulationem	»	57 a » 6 pia aemulatio		
»	310 a » 20 ult. eorum	»	57 b » 10 earum		
»	24 b » 24 summa	»	61 a » 18 summam		
»	25 a » 34 suspensione	»	62 a » 14 suspensionem		
»	25 c » 39 ingressus	»	62 a » 19 ingressu		
»	25 a » 43 suspectus	»	62 a » 23 ut suspectus		
»	27 b » 15 qui	»	65 b » 3 ult. qui super		
»	28 b » 5 ult. pro servato	»	68 a » 5 pro servato habiti		
»	31 a » 5 praescriptam	»	71 a » 12 ult. praescriptam percipiant		
»	31 b » 13 alium	»	72 a » 21 ult. alium annum		
»	32 b » 10 ult. praeventum	»	74 a » 5 ult. praeventus		
»	33 a » 26 seu	»	74 b » 14 sed		
»	34 a » 27 dignum	»	76 b » 1 digna		
»	34 a » 19 ult. pecuniarum, aut participationem	»	75 b » 18 ult. aut pecuniarum participationem		
»	36 a » 27 quorum	»	79 b » 17 quarum		
»	36 b » 8 diffinitive	»	80 a » 20 ult. diffinitivae		
»	37 a » 7 assumptis	»	81 a » 1 assumpti		
»	37 a » 8 teneantur omnia	»	81 a » 2 omnia		
»	37 a » 17 ult. formandi	»	81 b » 13 formandis		
»	37 a » 13 ult. redicta	»	81 b » 16 redacta		
»	37 b » 20 absint	»	82 a » 7 absit		
»	37 b » 34 visitato	»	82 a » 21 visitator (?)		
»	38 a » 1 mandato	»	82 b » 10 mandato detinentur		
»	38 a » 12 ult. moderate	»	83 a » 17 ult. moderate accipiat		
»	38 b » 23 Atqui	»	83 b » 17 At qui		
»	38 b » 25 pro, sive	»	83 b » 20 sive pro		
»	38 b » 22 ult. sententiis	»	83 b » 1 ult. a sententis		
»	38 b » 12 ult. si	»	84 a » 10 sit		
»	39 a » 17 ult. substituti	»	84 b » 17 ult. substitutis		
»	39 b » 4 ult. procurare	»	85 b » 17 ult. appellare (?)		
»	40 a » 9 adversarii	»	85 b » 4 ult. adversariis		
»	40 b » 8 ulterius	»	86 b » 17 ipse actvarius ulterius		
»	40 b » 9 admittatur	»	86 b » 18 admittantur (?)		
»	40 b » 10 opponatur	»	86 b » 19 apponatur (?)		
»	41 a » 26 ult. Protestatione	»	88 b » 20 ult. Protestationes		
»	41 a » 24 ult. eorum	»	88 b » 18 ult. earum		

<i>Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.</i>		<i>Edit. Taur.</i>	
Pag. 42 a	linea 12 ult. scribendi	Pag. 89 b	linea 22 ult. scribenti
» 43 a	» 12 factae	» 90 b	» 15 ult. facta
» 43 a	» 22 iudicibus	» 90 b	» 5 ult. iudicibus definiatur
» 43 a	» 8 ult. servandis	» 91 a	» 4 ult. servatis servandis
» 44 a	» 6 ult. debeant	» 93 a	» 14 debeat
» 44 b	» 10 ult. distinctae	» 93 b	» 5 ult. distincte
» 45 b	» 27 ult. contractum	» 95 a	» 14 ult. contractuum
» 45 b	» 2 ult. et	» 95 b	» 13 de
» 47 a	» 21 ult. esse	» 97 b	» 15 ult. esset
» 47 b	» 6 ult. reputantur	» 98 b	» 17 ult. reputantur
» 49 a	» 19 solita... consueta	» 100 b	» 20 solitae... consuetae
» 49 a	» 31 habentem	» 100 b	» 7 ult. habentium
» 49 a	» 32 factae	» 100 b	» 5 ult. factam
» 49 a	» 6 ult. relationes	» 101 a	» 14 ult. relatione
» 49 a	» 2 ult. citatione	» 101 a	» 11 ult. relatione (?)
» 49 b	» 8 possint	» 101 b	» 1 possit
» 50 a	» 29 quae	» 102 b	» 7 qua
» 50 a	» 18 ult. manum	» 102 b	» 12 ult. manu
» 50 b	» 12 sponte	» 103 a	» 21 a sponte
» 51 b	» 4 exploratoribus	» 104 b	» 20 explorationibus (?)
» 52 a	» 22 ult. retineatur	» 106 a	» 4 retineantur
» 52 b	» 8 ult. consignetur	» 106 a	» 1 ult. consignentur
» 53 a	» 6 apodiffa	» 107 a	» 13 apodissa
» 53 a	» 16* alimenti	» 107 a	» 23 alimentis
» 53 a	» 14 ult. minus solvendo	» 107 b	» 17 ult. minus solvendo aptus
» 53 a	» 5 ult. consensit	» 107 b	» 8 ult. consentit
» 53 b	» 12 quando	» 108 a	» 9 quando creditor
» 53 b	» 26 possit	» 108 a	» 24 possint
» 54 a	» 20 praesidi carcerum, et aliis	» 109 a	» 3 praesides carcerum et aliis
» 57 b	» 10 dare.	» 113 b	» 18 ult. dari
» 58 b	» 31 ult. pro ordinario	» 115 b	» 24 ult. pro ordinariis
» 59 a	» 26 fideiussoribus	» 116 a	» 10 ult. fideiussionibus
» 59 b	» 3 ult. pro natura	» 117 b	» 12 pro nauta
» 63 a	» 5 ult. olim	» 123 a	» 20 olim a
» 63 b	» 3 ult. vim	» 124 a	» 4 in vim
» 64 a	» 26 ult. omnes	» 124 b	» 6 omnis
» 64 b	» 3 ne eis	» 124 b	» 8 ult. ne is
» 64 b	» 25 mercedem	» 125 a	» 14 mercedem renunciando
» 64 b	» 33 ult. hominis	» 125 a	» 15 ult. nominis
» 66 a	» 4 eorum	» 127 b	» 14 ult. earum
» 68 b	» 16 extra curiam	» 131 a	» 13 extra curiam in causa ordinaria (?)
» 69 a	» 28 ult. illa	» 132 a	» 2 ult. illud (?)
» 72 b	» 13 ult. iurate	» 138 a	» 5 iurante
» 73 a	» 17 insertioni	» 138 a	» 12 ult. insertione
» 75 b	» 22 ult. solvat	» 142 b	» 2 habeat (vel) solvatur
» 76 b	» 11 ult. incursu	» 144 a	» 20 incursus
» 79 b	» 32 ult. cosa	» 148 b	» 12 causa
» 87 a	» 15 ult. motu simili	» 160 a	» 15 ult. motu simili declaramus
» 87 a	» 6 ult. verae	» 160 a	» 6 ult. vere
» 87 a	» 2 ult. si quae	» 160 a	» 2 ult. si qua
» 88 a	» 16 accipere	» 161 b	» 11 accipi
» 88 a	» 33 ult. edicta	» 161 b	» 2 ult. editi
» 88 b	» 29 ult. constitutioni	» 162 b	» 6 ult. constitutionis
» 88 b	» 1 ult. comprehendique	» 163 a	» 16 ult. comburendique
» 89 a	» 11 tum	» 163 a	» 5 ult. dam
» 89 a	» 26 ne eis forsan artis aromatariae impeditum sibi comitem adiungat	» 163 b	» 11 ne is forsan artis aromatariae imperitum sibi comitem adiungat

<i>Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.</i>		<i>Edit. Taur.</i>	
Pag. 89 b	linea 13 ult. extendere	Pag. 164 b	linea 11 ult. extendi
» 90 a	» 4 ecclesiae	» 165 a	» 6 ecclesias
» 90 a	» 20 expedire	» 165 a	» 23 expediri facere
» 90 a	» 23 impetrari	» 165 a	» 26 impetrare
» 90 a	» 11 ult. qui	» 165 b	» 16 quibus
» 90 a	» 5 ult. elegerunt	» 165 b	» 22 elegerint
» 90 b	» 15 ult. dilecti filii	» 166 a	» 6 ult. dilecte filii
» 91 b	» 3 ult. officio	» 168 a	» 4 officii
» 92 a	» 5 deferens	» 168 a	» 11 deferas
» 92 b	» 8 ult. propter	» 169 a	» 2 ult. per
» 94 a	» 14 qui	» 171 a	» 17 ult. quae
» 94 b	» 8 non habentes	» 172 a	» 5 habentes (1)
» 94 b	» 27 ac quod	» 172 a	» 19 ult. quod
» 96 a	» 5 approbari et confirmari	» 173 a	» 8 approbare et confirmare
» 95 a	» 32 ult. suscipiat	» 174 a	» 11 suscipiet
» 96 a	» 16 ult. capitulum et	» 174 b	» 1 ult. capitulum
» 96 b	» 10 ult. pastorem	» 175 a	» 7 pastorem
» 96 b	» 27 ult. pastorem	» 175 b	» 14 pastorem
» 97 a	» 28 efficaciter	» 176 a	» 10 ult. et efficaciter
» 98 a	» 28 ult. pridem	» 178 a	» 6 pridie
» 98 a	» 3 ult. nostro	» 178 a	» 11 ult. nobis
» 98 b	» 22 ult. personaliter	» 178 b	» 3 ult. (?)
» 100 a	» 18 concedere	» 180 b	» 5 ult. ipsi concedere
» 100 b	» 9 ult. comitatus statutis	» 182 a	» 19 comitatus
» 102 b	» 10 ult. ceterarumque	» 185 b	» 18 ult. ceterarum quoque
» 103 b	» 27 longo	» 186 b	» 2 ult. longum
» 104 b	» 22 patentes desuper	» 188 a	» 8 patentes
» 105 b	» 16 intimatae	» 189 b	» 12 ult. insinuatae (?)
» 106 a	» 10 ult. possent	» 191 a	» 7 posset
» 106 b	» 16 et praesentibus	» 191 a	» 12 ult. praesentibus
» 106 b	» 28 ex tunc	» 191 a	» 2 ex nunc
» 107 a	» 27 ult. aliaque	» 192 a	» 11 ult. aliaque
» 107 b	» 4 quod praedicti	» 192 b	» 22 ult. praedicti
» 107 b	» 23 duxerimus	» 192 b	» 2 ult. duximus
» 108 b	» 1 regum	» 194 a	» 18 legum
» 108 b	» 6 ult. honorum	» 194 b	» 4 ult. bonorum
» 110 a	» 7 quae Dei honorem, eiusque monasterii status, et religiosarum spiritualis utilitas	» 196 b	» 8 quae Dei honorem, eiusque monasterii status, et religiosarum spiritualem utilitatem
» 110 b	» 10 nominis	» 197 a	» 5 ult. numinis
» 110 b	» 12-13 et... deducantur	» 197 a	» 4 ult. et... deducantur (vel) ut... deducantur
» 110 b	» 27 Christi	» 197 b	» 13 Christiani (?)
» 111 a	» 2 seu sic per hoc	» 198 a	» 14 seu super hoc
» 111 a	» 15 provisum	» 198 a	» 27 constitum (?)
» 111 b	» 15 illam	» 190 a	» 13 ad illam
» 113 a	» 22 collegii	» 201 b	» 1 collegiis
» 113 b	» 8 ipsum	» 202 a	» 16 ipse
» 114 a	» 21 ult. sub censuris	» 203 a	» 9 ult. sub censuris excommunicationis
» 114 a	» 5 ult. promoveri	» 203 b	» 9 promovere
» 114 b	» 1 expressis	» 203 b	» 14 expresso
» 295 a	» 7-12 ac... accresunt	» 206 a	» 13-18 ut... accrescant
» 295 a	» 13 debite	» 206 a	» 19 deditae

(1) Sed ista emendatio non congruit, et retinenda lectio Mainardiana.

<i>Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.</i>			<i>Edit. Taur.</i>		
Pag. 295 a	linea 40	ac	Pag. 206 b	linea 9	ad
» 295 a	» 43	directum instituen.	» 206 b	» 12	directum
» 295 a	» 2 ult.	propagare	» 207 a	» 5	propagandi
» 295 b	» 2	procurare	» 207 a	» 8	procurandi
» 295 b	» 26	visitandi	» 207 a	» 11 ult.	visitanda
» 295 b	» 19 ult.	moveantur	» 207 b	» 17	moveantur
» 295 b	» 14 ult.	versantur	» 207 b	» 21	versatur
» 295 b	» 10 ult.	in institutorem	» 207 b	» 13 ult.	institutorem
» 296 a	» 6	eorum	» 208 a	» 4	eorum locorum
» 296 a	» 12	addicere volentes	» 208 a	» 10	addicere
» 296 a	» 16	ut praedictam	» 208 a	» 14	praedictam
» 296 a	» 29	exercitia	» 208 a	» 1 ult.	quam circa exercitia
» 297 a	» 1 ult.	constaret, tot	» 209 a	» 3	constare, et tot
» 296 b	» 6	quae	» 209 a	» 9	quos
» 296 b	» 6 ult.	forent	» 209 b	» 9 ult.	forent, praesentibus pro expressis habentes,
» 297 a	» 23	et ut	» 210 a	» 22	ut
» 118 a	» 9	procurandas	» 214 a	» 14	procuranda
» 118 b	» 1	et	» 214 a	» 22	e
» 118 b	» 36	ecclesiis	» 214 b	» 13	ab ecclesiis
» 119 a	» 25	nuncupatur	» 215 a	» 14 ult.	nuncupatae
» 119 a	» 29	existens respensionis	» 215 a	» 10 ult. (?)
» 119 b	» 27 ult.	nuncupatae	» 215 b	» 4	nuncupatarum
» 120 a	» 7	et tenore	» 216 b	» 15	auctoritate et tenore
» 120 b	» 2	favore	» 217 a	» 12	favorem
» 120 b	» 13	prohibens	» 217 a-b		prohibentis
» 121 b	» 24 ult.	piedi	» 219 a	» 8 ult.	piedi sei
» 128 a	» 23	piedi	» 229 a	» 18 ult.	piedi sei
» 121 b	» 21 ult.	Sena	» 229 a	» 4 ult.	schiena (?)
» 128 a	» 26	Serra	» 229 a	» 15 ult.	schiena (?)
» 121 b	» 8	E poichè	» 219 b	» 10	E poi che
» 128 a	» 40	E poichè	» 229 a	» 1 ult.	E poi che
» 122 a	» 25	più prossimo, e distante	» 219 b	» 1 ult.	l'angolo più prossimo è distante (1)
» 128 b	» 6	più prossimo è distante	» 229 b	» 9 ult.	l'angolo più prossimo è distante (1)
» 128 a	» 15-17	su quello di Montetortore in sudditi del Bolognese, Roffeno	» 221 a	» 3 ult.	su quello di Roffeno
» 126 a	» 31	nondum	» 226 a	» 22	nedum
» 126 b	» 7	assumpto ex altera	» 226 b	» 22 ult.	assumpto
» 126 b	» 29	registrati	» 226 b	» 1 ult.	registrari
» 137 b	» 15 ult.	conventionibus, dictis praeposito, clericis et congregationi, auctori- tate	» 244 a	» 6 ult.	conventionibus, auctori- tate
» 138 a	» 2 ult.	institutione... facta	» 245 a	» 12 ult.	institutione... patefacta (2)
» 138 b	» 19 ult.	exercendam	» 245 b	» 9	exercere
» 140 a	» 21 ult.	omniaque	» 248 a	» 8 ult.	omnia
» 140 a	» 14 ult.	quodque	» 248 a	» 1 ult.	quaeque
» 140 b	» 26	solemniter	» 248 b	» 7 ult.	solemniter easdem has li- teras
» 140 b	» 23 ult.	editis	» 249 a	» 16	edita

(1) Vera lectio loci utriusque videtur esse potius « dall'angolo orientale e meridionale della qual casa più prossimo è distante, ecc. ».

(2) Vel potius ex loco parallelo infra pag. 814 a lin. 11 legendum *insinuatione... facta*.

<i>Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.</i>			<i>Edit. Taur.</i>		
Pag. 141 a	linea 11	illis	Pag. 249 b	linea 6	illis aliis
» 144 b	» 6	o in altezza	» 254 b	» 17 ult.	in altezza
» 144 b	» 29 ult.	che per	» 255 b	» 21	per
» 144 b	» 24 ult.	che con	» 255 b	» 26	con
» 144 b	» 6	come nella pianta da noi concordemente fatta si dimostra, e ricopire la rottura o taglio sopra detto, che sbocca nel fiume Cerfone, e da noi è stata sottoscritta	» 255 b	» 4	come nella pianta da noi concordemente fatta, e da noi è stata sottoscri- ta, si dimostra, e riem- pire la rottura o taglio sopradetto che sbocca nel fiume Cerfone;
» 145 b	» 3 ult.	tenore	» 257 a	» 6	tenores
» 146 a	» 20 ult.	ultimam	» 257 b	» 12	ultimo
» 146 a	» 12 ult.	nolumus	» 257 b	» 21	voluimus
» 147 a	» 35 ult.	plateolas	» 259 a	» 1	plateolam
» 148 a	» 23	iis	» 260 a	» 10 ult.	viis
» 148 b	» 18 ult.	non posse	» 261 a	» 3 ult.	posse
» 149 a	» 19	litteras	» 261 b	» 11 ult.	litteris (?)
» 150 b	» 38 ult.	rectae	» 264 a	» 14	recte
» 150 b	» 22 ult.	assisterent	» 264 a	» 12 ult.	assistent
» 150 b	» 19 ult.	Apostolicae	» 264 a	» 9 ult.	Apostolica
» 152 b	» 1	iulii	» 267 b	» 9 ult.	iuni
» 153 a	» 6	nulliusque	» 268 b	» 15	nullius
» 155 a	» 7	attendenda	» 268 b	» 16	attendendas
» 155 a	» 9	illa	» 271 b	» 23 ult.	illi
» 155 b	» 32 ult.	deputationes et constitu- tiones	» 272 b	» 11 ult.	deputationis et constitu- tionis
» 155 o	» 11 ult.	aliis	» 273 a	» 11	alia
» 156 a	» 20 ult.	Maluco	» 273 b	» 13	Malaca (?)
» 158 a	» 33 ult.	individua ac de verbo	» 276 b	» 14	individua mentio habenda esset, eorum tenores ac si de verbo
» 159 a	» 9	ascendebant	» 278 a	» 9	ascendant
» 160 a	» 7 ult.	et	» 280 a	» 19	ex
» 161 a	» 22	illi	» 281 a	» 14 ult.	illis
» 161 a	» 32	infrascriptae	» 281 a	» 5 ult.	in infrascriptae
» 161 a	» 34	prorogatum et extensum	» 281 a	» 2 ult.	prorogatum et extensam
» 161 a	» 15 ult.	propriis	» 281 b	» 15 ult.	pro iis
» 161 b	» 18 ult.	diocesis	» 282 b	» 13	diocesi
» 163 b	» 16 ult.	eximetur	» 285 b	» 5 ult.	eximatur
» 164 a	» 28	comprehensa	» 286 a	» 1 ult.	comprehensae
» 164 a	» 31	Insuperque	» 286 b	» 3	Insuper quod
» 164 a	» 36	eadem	» 286 b	» 8	earum
» 164 b	» 2 ult.	quascumque	» 287 b	» 24	quoscumque
» 165 a	» 9 ult.	ubi et quando opus fue- rit, et quoties pro parte dicti Philippi regis et singularum personarum praedictarum fuerint re- quisiti, ad executionem eorum omnium quae in dicta concordia con- tinentur procedant et per eos ad quos spectat eamdem observari curent et faciant; nec non eis- dem nuncio et commis- sario generali iniungi- mus quod ubi et quoties	» 288 a	» 5 ult.	ubi et quoties

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.			Edit. Taur.		
Pag.	linea		Pag.	linea	
166 b	9	levamento	290 a	6	levamentum
166 b	14 ult.	existent	290 a	11	existat
169 b	48 ult.	novo	294 b	5 ult.	novae
172 a	8	non possint	298 a	3 ult.	possint
172 a	9	plae dicti	298 b	4	praedicti (?)
172 a	10	constitutioni	298 b	6	intentioni (?)
172 b	12 ult.	universitatum	299 b	6 ult.	universitatem
173 a	7 ult.	scientiae	300 b	18 ult.	scientia
175 b	28 ult.	residentiam	304 a	4 ult.	residentium
176 a	21-34	perocchè	305 a	2-15	però che
176 a	26 ult.	che non	305 a	19	non
176 a	6 ult.	e godo, usufrutta,	305 b	2	e goda, usufrutti,
176 b	87	sieno... ricompensati	306 a	2	sia... ricompensato
177 b	12	et quantum	308 b	10 ult.	quantum
177 b	11 ult.	si quae	309 a	10 ult.	si qua
184 a	14 ult.	omnia	317 b	23	omni
184 b	20	marmoribus	318 a	14	marmoreis
186 a	31	ipsis	320 b	11	ipsius
187 a	2	vertat	321 b	13 ult.	verrat
187 a	2 ult.	cappellani	322 b	11	cappellani
187 b	27 ult.	sacristae	323 a	12	sacrista
188 a	27 ult.	canonicis	323 b	6 ult.	et canonicis
189 a	9	pro tempore	325 a	14	pro tempore ex altera partibus
189 b	1	duobus	325 b	10 ult.	duabus
192 b	33 ult.	ius patronatus	330 b	5 ult.	iuris patronatus
193 b	1 ult.	ut	332 b	13 ult.	aut
195 a	27 ult.	suppressionem... approbationem	334 b	10 ult.	suppressio... approbatio
195 a	12 ult.	constitutionis	335 a	6	constitutioni
195 b	1	praemissorum	335 a	19	praemissorum validitatem
195 b	26 ult.	ullo... nullatenus	335 b	20	nullo... nullatenus (?)
195 b	8 ult.	ad	335 b	6 ult.	ac
198 a	7 ult.	deferretur	339 b	19	deferetur
199 a	21 ult.	si quae	341 a	8	si qua
199 b	20 ult.	de ritu	341 b	11 ult.	qui de ritu
200 a	18	canonicae	342 a	16 ult.	canonice
201 b	10	transumptis	344 b	10	transumpta
203 a	2 ult.	contrahere	347 b	5	afferre (?)
203 b	9 ult.	in eo sum	348 a	21	in eorum
204 b	15	illis	349 a	16-ult.	illi
204 b	34	illius	349 b	5	illis
204 b	36	nominandi, regendi, et gubernandi	349 b	6	nominandos, regendam et gubernandam
205 a	17 ult.	ad generalem	350 b	17	gravari contigerit, possint ad generalem
205 a	4 ult.	existentes	350 b	18 ult.	existenti
206 a	23	etiam monasteria	351 b	11 ult.	etiam in illis monasteriis (?)
207 a	30	mentio	353 a	5 ult.	mentio fiat
208 b	10	diurnas	355 a	1 ult.	diurnas (?)
209 b	16 ult.	Similibusque	357 a	1 ult.	Similibusque
210 a	3 ult.	alias	358 a	9 ult.	aliis
210 b	9 ult.	Principi	359 a	7	Principis
211 a	5 ult.	ad affectum	359 b	13 ult.	ad effectum
213 a	16 ult.	dispendiosam	362 b	13	tractationem dispendiosam

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. iv.			Edit. Taur.		
Pag.	linea		Pag.	linea	
213 b	32	progeniti	363 a	21	primogeniti
213 b	24 ult.	fierent	363 a	5 ult.	forent
213 b	9 ult.	solitae	363 b	11	solito
213 b	7 ult.	affecto	363 b	13	non affecto
213 b	5 ult.	scholastica	363 b	15	scholastia
214 a	4	quod post	363 b	24	post
214 a	28	vel ad id	364 a	10	vel alios ad id
214 a	6 ult.	non haberet	364 b	2	non haberet, nominare
214 a	2 ult.	incorporare	364 b	7	in corpore
214 b	6	insinuare	364 b	14	communicare (?)
214 b	18	et	364 b		de
215 a	3 ult.	solita. Canonicatus	366 a	21	solita, canonicatus
215 b	12 ult.	ac illorum	366 b	3 ult.	ac illorum cuilibet (?)
215 b	11 ult.	ex pacis	366 b	2 ult.	ex paribus
215 b	5 ult.	quocunque	367 a	5	quoscumque
216 a	12	huiusmodi	367 a	21	huiusmodi nomine
216 a	24	deductis	367 a	8 ult.	deductis, computarentur
216 a	23 ult.	expeditis	367 b	17	expeditis litteris
216 b	2	ex	367 b	1 ult.	de
217 b	12	ex altera	369 b	18	ex altera partibus (1)
217 b	16 ult.	uilibet residentibus	370 a	15	uilibet residentibus vocari et trahi (2)
217 b	14 ult.	faciebant	370 a	17	favebant (?)
217 a	21	canonicatus	370 b	9	canonicus
218 b	33	conferri	371 b	1	conferre
218 b	45	valeant	371 b	14	valeant) possit
219 b	26	ex altera	373 a	2	ex altera partibus
219 b	28	cognitionem et decisionem	373 a	6	quod cognitio et decisio
220 a	22	aliquot	374 a	9	aliquod
220 b	17	si quae	374 b	4	si qua
220 b	26 ult.	limitatur	374 b	12 ult.	limitatam
221 a	35	concessa	375 b		concessis (?)
222 a	12	inserti forent illis aliis	376 b	11 ult.	inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis aliis
224 a	35	subessent, nec	379 b	2 ult.	subessent, licentiâ, nec
224 a	37	transferretur	380 a	3	transferrentur
224 a	14 ult.	ut	380 a	21	et
225 a	18	provinciale	381 a	8 ult.	provinciales
225 a	17 ult.	tenores	381 b	16 ult.	tenore
226 b	25	accipiendo pueros	383 b	14 ult.	accipiendo, ad pueros
227 a	14	impedimentum	384 b	1	impedimentum, possint
228 a	11 ult.	absolutos	386 a	12 ult.	absolutas
229 a	26 ult.	facultates	387 b	20 ult.	facultatis
229 a	24 ult.	coram	387 b	18 ult.	et coram
229 b	31	facultati ex examinato-ribus	388 a	6 ult.	facultatis examinato-ribus
229 b	37	quis	388 b	2	quisquis
230 b	2 ult.	actibus	390 a	7 ult.	artibus
231 a	7 ult.	et	392 b	14	ut (?)
233 b	2 ult.	forma eorum tradita pro servata habentes	395 a	3	formâ eorum tradita ob servatâ habentes (3)
235 b	5	ubique inviolabiliter	397 a	7 ult.	ubique hoc decretum inviolabiliter

(1) Hanc emendationem nunc addimus.

(2) Etiam istam correctionem nunc primum notamus.

(3) Vel potius emendandum sic: « formam eorum traditam pro servatâ habentes »

Edit. Rom. Main. Tom. v, Part. IV.		Edit. Taur.	
Pag. 236 a linea 9	Et in ceteros	Pag. 400 b linea 15	Et inter ceteros
" 236 b " 22 ult.	ecclesiae sanctis	" 401 b " 16	ecclesia sancti
" 237 a " 14-20	obeant... inserviant	" 402 a " 7-14	obeat... inserviat
" 237 a " 21 ult.	extitit	" 402 b " 1	existit
" 240 b " 24 ult.	illis	" 405 b " 2	illi
" 241 a " 6 ult.	obtineri	" 406 b " 11	obtinenda
" 246 b " 8	facienda	" 413 b " 8 ult.	faciendam
" 246 b " 23 ult.	inviolabiliter	" 414 a " 12 ult.	et inviolabiliter
" 247 a " 21 ult.	praesens	" 415 a " 18	praesentes
" 248 a " 17	et nunc	" 415 a " 13 ult.	ex nunc
" 248 a " 4 ult.	dilecto	" 416 b " 13 ult.	a dilecto
" 249 a " 5 ult.	quae	" 418 a " 12	qua
" 249 b " 10 ult.	perceptos	" 419 a " 10	perceptas
" 250 b " 14 ult.	factam	" 420 b " 10	facultatem
" 251 a " 7	unius	" 420 b " 8	occasione gabellae unius
" 252 b " 24	quae	" 423 a " 11 ult.	qua
" 253 a " 32 ult.	convertendi	" 424 a " 16	convertendos
" 253 a " 24 ult.	colligenda, consumenda et imponenda	" 424 a "	colligendis et consumen- dis imponenda
" 253 a " 12 ult.	futuris	" 424 a " 3 ult.	futurus
" 253 b " 21 ult.	eiusdem	" 425 a " 14	eisdem
" 254 a " 4	praedicti subsidii	" 425 a " 6 ult.	praedicto subsidio
" 254 b " 32	praepositis	" 426 a " 1	praepositos
" 255 a " 21	Tudertina	" 427 a " 14	Tudertinae
" 256 a " 1 ult.	dictis	" 429 a " 19	dicti
" 257 a " 5 ult.	peragi	" 430 b " 15	peragere
" 257-258 "	existenti	" 431 a " 1 ult.	existentis
" 259 a " 24 ult.	septuaginta	" 432 a " 18	septuagintaquinque
" 260 a " 17 ult.	modernis	" 433 b " 14 ult.	moderno
" 260 b " 13	roboratis statutis	" 434 a " 15	roboratis
" 261 b " 34	religiosis	" 435 b " 14 ult.	ecclesiasticis (?)
" 263 a " 8 ult.	auctoritate. Ac	" 438 a " 4 ult.	auctoritate, iudicari ac de- finiri debere, ac
" 264 a " 25	non sint	" 439 a " 1 ult.	sint
" 266 a " 18 ult.	fundandi	" 442 b " 16 ult.	fundanda
" 266 b " 16	etiam ex eo quod	" 443 a " 19	etiam si
" 270 a " 31 ult.	habuerit	" 448 b " 8 ult.	habuerint
" 271 a " 22	censeat	" 450 a " 18 ult.	censeant
" 271 a " 26	formam	" 450 a " 14 ult.	forma
" 271 a " 33	eligendi	" 450 a " 7 ult.	erigendi
" 274 b " 5 ult.	fuert	" 455 b " 11	fuertis
" 275 b " 12 ult.	ad praesens	" 457 a " 17 ult.	ad praesens tantummodo
" 275 b " 8 ult.	concessus	" 457 a " 12 ult.	concessum
" 276 a " 4	proponat	" 457 a " 1 ult.	proponit
" 276 a " 16	episcopali	" 457 b " 12	capitulari
" 276 b " 6	ac donationem	" 458 a " 16 ult.	ac post donationem
" 276 b " 32	comprehendi	" 458 b " 12	minime comprehendi
" 277 b " 44-48	et aliarum militiarum, ho- spitalis S. Ioannis Hiero- solymitani quae pro sui tutela contra Turcas et alios infideles alienis auxiliis quotidie indiget dumtaxat exceptis, in Italia universa consisten- tium (1)	" 460 a " 26	et aliarum militiarum (ho- spitali S. Ioannis Hiero- solymitani, quod pro sui tutela contra Turcas et alios infideles alienis auxiliis quotidie indi- get, dumtaxat excepto) in Italia universa consi- stentium

Edit. Rom. Main. Tom. v, Part. IV.		Edit. Taur.	
Pag. 279 b linea 2	impositionem	Pag. 462 b linea 3 ult.	impositione
" 279 b " 7 ult.	1619	" 463 b " 15	1620
" 283 b " 27	1593	" 470 b " 15 ult.	1513
" 284 b " 37 ult.	et sublimium	" 472 a " 17 ult.	sublimium
" 284 b " 36 ult.	nominis	" 472 a " 16 ult.	numinis (?)
" 284 b " 34 ult.	amore	" 472 a " 14 ult.	amorem
" 284 b " 34 ult.	et	" 472 a " 14 ult.	ut
" 284 b " 19 ult.	hostis	" 482 b " 2	hostium
" 285 a " 14	etiam	" 472 b " 5 ult.	esse
" 285 a " 31	iisdem	" 473 a " 13	iisdem
" 285 a " 40	provisum	" 473 a " 22	constitum (?)
" 285 a " 9 ult.	per te	" 473 b " 6	per se
" 285 b " 32	obtinenda	" 474 a " 6	obtinentibus
" 285 b " 46	speciali	" 474 a " 19	specialibus (?)
" 285 b " 49	si quae	" 474 a " 22	si qua
" 285 b " 10 ult.	habentia	" 474 a " 5 ult.	habentium
" 286 a " 5	si illa	" 474 b " 10	nisi ad illam
" 286 a " 18	quacunque... facultatem	" 474 b " 18 ult.	quacunque... facultatum
" 286 a " 13 ult.	exequutione	" 475 a " 15 ult.	assequutione (?)
" 286 a " 6 ult.	ad effectum, et aliis in assequutione beneficio- rum conferendis nomi- natum descriptis concessimus	" 475 a " 8 ult.	ad effectum ut aliis in as- sequutione beneficiorum conferendorum praefe- rantur, nominatim de- scriptis concessimus
" 286 a " 1 ult.	debent	" 475 a " 3 ult.	debeant
" 286 b " 1	obtentum	" 475 a " 1 ult.	obtentu
" 287 a " 13 ult.	quatenus	" 476 b " 2 ult.	quoties (?)
" 288 b " 20	incluta	" 478 b " 5 ult.	inclutae
" 288 b " 33 ult.	concitatas	" 479 a " 8	concitatos
" 289 a " 21	possidentur	" 479 b " 19	possidentium
" 290 a " 18 ult.	mentionem	" 481 b " 10	neminem
" 311 b " 22 ult.	quam	" 484 a " 17 ult.	quas
" 311 b " 7 ult.	magna alia	" 484 a " 2 ult.	magnalia (?)
" 313 b " 33 ult.	per quietem	" 487 a " 13 ult.	per visum (?)
" 313 b " 9 ult.	habiturus	" 487 b " 13	abiturus
" 315 a " 1 ult.	nostrum	" 490 a " 6	nostrorum (?)
" 315 b " 19	breviarum celebrari	" 490 a " 16 ult.	breviarum recitari et missa respective celebrari
" 317 b " 20	antelationum	" 493 a " 11 ult.	antelationibus
" 317 b " 16 ult.	antiquissimo	" 493 a " 19 ult.	antiquissimo cive (?)
" 317 b " 8 ult.	emanarunt	" 493 b " 11 ult.	emanarent
" 318 a " 31	coitu	" 494 a " 14 ult.	coitu contraxerint
" 318 b " 6	conferant	" 494 b " 11 ult.	conferantur
" 318 b " 13	expediendis	" 494 b " 4 ult.	expediendae
" 319 a " 29 ult.	existentium	" 496 a " 6	existentia
" 319 a " 27 ult.	Religionis	" 496 a " 7	Religioni
" 320 a " 17	etiam in vim	" 497 a " 11 ult.	etiam vim
" 322 b " 3-6	niti eius auxilium... nobis adfuturum consideremus animos plane considera- mus	" 501 a " 12-15	nisi eius auxilium... no- bis adfuturum confide- mus, animo plane con- sideremus
" 324 a " 32 ult.	Discalceatorum	" 503 b " 19 ult.	Discalceatarum
" 324 b " 2	vitae et probitatis spec- tatae	" 504 a " 17 ult.	vitae probitate spectatum
" 324 b " 8	deputatae ac deputandae	" 504 a " 11 ult.	deputatae, ac illum sic de- putatum
" 324 b " 15	praedictum	" 504 a " 4 ult.	ut praedictum

(1) At nunc video quod sola vox *exceptis* emendanda erat legendo *exceptis*, ceteris remanentibus.

<i>Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. IV.</i>		<i>Edit. Taur.</i>	
Pag. 324 b	linea 19 ult. compescendo	Pag. 504 b	linea 11 ult. compescere
» 324 b	» 11 ult. pro	» 504 b	» 3 ult. et pro
» 325 a	» 5 fides	» 505 a	» 14 Sedem
» 325 a	» 10 ult. concedere	» 505 b	» 16 ult. condere
» 325 b	» 21 1714	» 506 a	» 17 1614
» 328 a	» 16 ult. honestas	» 510 a	» 8 ult. honestatem
» 328 b	» 16 mediate	» 510 b	» 20 ult. mediate vel immediate
» 330 a	» 24 ult. notarios	» 513 a	» 6 ult. notariis
» 332 a	» 6 intra	» 516 a	» 11 extra (?)
» 332 a	» 14 Pii Papae III	» 516 a	» 19 Pii Papae IV
» 332 b	» 4 quomodocumque vobis	» 516 b	» 4 ult. quomodocumque
» 332 b	» 3 ult. concessiones et fructus	» 517 b	» 18 concessiones fructus
» 337 a	» 10 camerariatus officio	» 523 b	» 1 ult. camerariatus
» 337 b	» 2 facientia	» 524 b	» 7 faciendi
» 338 a	» 27 abstineant	» 525 b	» 14 abstineat
» 338 b	» 29 deputare possit	» 526 a	» 1 ult. deputare
» 343 a	» 1 ult. pridie nonas	» 533 b	» 22 pridie idus
» 343 b	» 5 ult. excitant	» 534 b	» 5 excitaverit
» 344 a	» 3 monachi degentes	» 534 b	» 12 degentes
» 344 a	» 11 et	» 534 b	» 19 sed
» 344 a	» 31 intendant	» 534 b	» 1 ult. intendunt
» 344 a	» 11 ult. collegii,	» 535 a	» 18 ult. collegii conventualis Clu- niacensis nuncupati,
» 344 b	» 24 ult. quodque	» 535 b	» 3 ult. quod
» 345 a	» 6 ad quae	» 536 a	» 14 ult. atque
» 345 a	» 10 suffragari auctus fuerit, in priores	» 536 a	» 11 ult. auctus fuerit, suffragari, ut in priores
» 345 a	» 28 ult. impertimur. Pro	» 536 b	» 22 ult. impertimur, et pro
» 345 b	» 7 ult. huius	» 537 b	» 22 ult. ad huius
» 346 a	» 14 ult. Cassinensis.	» 538 a	» 1 ult. Cassinensis non sunt
» 349 a	» 8 fidei commissariorum	» 542 b	» 8 fidei commissorum
» 349 b	» 15 ult. de novo concessas	» 543 b	» 18 ult. concessas
» 350 b	» 34 ult. in iis scriptis	» 545 a	» 15 in scriptis
» 352 a	» 8 volumus quod	» 547 a	» 13 volumus
» 352 b	» 16 ult. quotidianas	» 548 a	» 6 ult. quotidianae
» 352 b	» 6 ult. persolvisse	» 548 b	» 5 persolvisse volumus
» 354 b	» 7 debeant	» 551 a	» 3 debeant) observari volu- mus
» 355 b	» 19 ult. successores	» 553 a	» 9 successoribus
» 356 a	» 20 ult. nec non quibusvis con- servatoris, privilegii	» 553 b	» 9 ult. privilegii
» 357 b	» 11 facta	» 555 b	» 10 facienda
» 357 b	» 7 ult. committendorum,	» 556 a	» 13 committendorum) erec- tionem
» 358 a	» 15 qui promovendorum	» 556 a	» 9 ult. promovendorum
» 358 a	» 24 fides	» 556 b	» 1 ult. fide
» 358 b	» 35 plenitudine	» 557 a	» 10 ult. plenitudine paribus,
» 359 a	» 1 teneri	» 557 b	» 14 ult. praesentandum seu regi- strari faciendum teneri
» 359 a	» 15 ult. solutum	» 558 a	» 1 ult. solutum non fuerit
» 362 a	» 8 indicantur	» 559 a	» 2 ult. inducantur
» 362 a	» 30 ult. considerantem	» 559 b	» 18 ult. considerantes
» 362 a	» 13 ult. Domino	» 560 a	» 6 divini
» 362 b	» 4 meruerunt	» 560 a	» 21 ult. meruerint (?)
» 362 b	» 24 studeant	» 560 b	» 1 studeat
» 362 b	» 35 regere	» 560 b	» 12 legere
» 364 a	» 4 ult. quorumcumque	» 563 a	» 9 ult. quorumque
» 364 b	» 27 gregis dominici	» 563 b	» 22 ult. gregis dominici pastor,

<i>Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. IV.</i>		<i>Edit. Taur.</i>	
Pag. 364 b	linea 24 ult. intendens, quod	Pag. 563 a	linea 3 ult. intendens,
» 364 b	» 7 ult. praepositum	» 564 a	» 16 propositum
» 366 b	» 7 eiusdem	» 565 a	» 12 eisdem
» 366 a	» 9 valeant	» 565 b	» 5 ult. valeat
» 366 a	» 29 ult. caelicio	» 566 a	» 16 ult. caelico
» 366 b	» 3 praemissis	» 566 b	» 18 praemissa
» 366 b	» 30 ult. filiorum	» 567 a	» 11 filiorum capituli Trevi- rensis
» 366 b	» 21 ult. studerent	» 567 a	» 20 studeret
» 366 b	» 16 ult. et tunc	» 567 a	» 26 ex tunc
» 367 a	» 25 vacaturas	» 567 b	» 27 vacatura
» 367 a	» 17 ult. valeret	» 568 a	» 13 valeret
» 367 a	» 14 ult. possint	» 568 a	» 16 possent
» 367 a	» 9 ult. erat expressum	» 568 a	» 21 erat fuit expressum
» 367 b	» 10 ult. effectum	» 569 a	» 7 effectum
» 368 a	» 24 decrevimus	» 569 a	» 3 ult. decernimus
» 368 a	» 29 ult. ecclesiis	» 569 b	» 14 ecclesiarum
» 368 a	» 27 ult. praedictarum	» 569 b	» 16 praedictio
» 368 b	» 5 solutionem	» 570 a	» 8 solutione
» 370 a	» 13 praedicatur	» 572 b	» 2 praedicetur
» 370 a	» 31 felicitus	» 572 b	» 23 felicitus
» 370 b	» 16 privatos	» 573 a	» 10 ult. privatum
» 370 b	» 21 homini	» 573 a	» 4 ult. hominem
» 371 a	» 8 beneficia	» 574 a	» 17 ult. tria beneficia
» 372 a	» 39 teneatur	» 576 a	» 3 teneantur
» 372 b	» 9 faciendi	» 576 a	» 3 ult. faciendam
» 374 b	» 20 ult. adducti	» 579 b	» 2 ult. pertinentibus adducti
» 375 a	» 24 non posse	» 580 a	» 1 ult. posse
» 376 a	» 28 quodque, ut	» 582 a	» 2 quodque
» 376 a	» 21 ult. in	» 582 a	» 21 ult. pro
» 377 a	» 8 ullatenus	» 583 a	» 17 ult. nullatenus
» 377 b	» 23 acceptis	» 584 a	» 16 ult. exceptis
» 378 a	» 33 cum omnibus	» 585 a	» 21 cum omnibus facultatibus
» 378 b	» 18 ult. impositiones	» 585 a	» 21 ult. impositione
» 378 b	» 10 ult. in	» 586 a	» 12 ult. et
» 379 b	» 8 prorogamus	» 587 a	» 13 ult. prorogavimus
» 379 b	» 25 alia	» 587 b	» 5 aliqua
» 379 b	» 44 pecuniarum	» 587 b	» 24 quod pecuniarum
» 380 a	» 13 ult. et abbas	» 588 b	» 19 et cum abbas
» 380 a	» 9 ult. ac incolae	» 588 b	» 24 incolae
» 380 b	» 6 debeant	» 588 a	» 6 ult. debeat
» 380 b	» 34 primatui	» 589 a	» 24 primati
» 380 b	» 21 ult. ecclesiae	» 589 a	» 5 ult. ecclesia
» 381 a	» 12 reparationibus	» 589 b	» 17 ult. (?)
» 381 a	» 18 eo	» 589 b	» 7 ult. et
» 381 a	» 33-35 quod teneri	» 590 a	» 9-11 quod teneantur
» 381 b	» 22 ult. in perpetuam	» 591 a	» 7 in perpetuum
» 383 a	» 18 teque	» 593 a	» 7 atque
» 383 a	» 30 et	» 593 a	» 19 ad
» 383 a	» 33 accessisset	» 593 b	» 22 accepisset
» 383 a	» 1 ult. consideratis	» 593 b	» 16 considerato
» 383 b	» 20 illaque	» 593 b	» 6 ult. illamque
» 383 b	» 39 et in eorum	» 594 a	» 13 et eorum
» 383 b	» 44 loci	» 594 a	» 18 laici
» 384 a	» 29 vicecancellario	» 594 b	» 16 ult. vice cancellarium
» 384 a	» 26 ult. quibus	» 594 b	» 1 ult. quibusvis
» 384 b	» 14 ab his	» 595 a	» 4 ult. seu ab his
» 384 b	» 21 per vos	» 595 b	» 4 per eos

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. IV.		Edit. Taur.	
Pag. 384 b	linea 21 benemeritis	Pag. 595 b	linea 5 benemeritis competentes
» 384 b	» 16 ult. valeant	» 595 b	» 5 ult. valeat
» 384 b	» 3 ult. impetrare	» 596 a	» 10 impetrari
» 386 a	» 28 ult. si quae	» 598 a	» 17 si qua
» 386 a	» 12 ult. adversatur	» 598 a	» 19 ult. adversantur
» 386 b	» 28-18 ult. etiamsi... habens, quibus quoad	» 598 a	» 3 ult. quibus (etiamsi... habens) quoad ea
» 388 a	» 30 ult. obstare	» 601 a	» 12 obstantibus
» 388 b	» 2 mandatis executivis	» 601 b	» 1 mandati esecutivi (?)
» 388 b	» 38 litteras	» 601 b	» 5 ult. litterae
» 389 b	» 10 approbare	» 603 a	» 19 immutare (?)
» 390 a	» 11 honorificetur	» 604 a	» 2 honorificatur
» 391 b	» 16 collativa	» 606 a	» 15 ult. collati
» 391 b	» 35 nuncupatis	» 606 b	» 5 nuncupati
» 391 b	» 30 ult. vixerit, eandem	» 606 b	» 11 vixerit et eandem
» 392 a	» 15 institutas	» 607 a	» 12 instituas
» 392 b	» 27 fieri, illius	» 608 a	» 6 fieri et illius
» 392 b	» 29 pariter,	» 608 a	» 9 pariter et
» 393 a	» 1 prohibentes	» 608 b	» 7 prohibentis
» 393 a	» 13 l oct.	» 608 b	» 23 26 oct.
» 393 b	» 16 illisque	» 609 b	» 5 illique
» 394 a	» 19 valeant	» 610 a	» 14 ult. valerent
» 394 a	» 21 licite scientiam	» 610 a	» 12 ult. licitae scientiae
» 394 a	» 23 ac tam	» 610 a	» 10 ult. ac eam (1)
» 394 b	» 8 nullo	» 611 a	» 1 ullo
» 394 b	» 29 ult. spectantia et pertinentia	» 611 a	» 9 ult. spectantibus et pertinentibus
» 395 a	» 4 decrevit	» 611 b	» 20 ult. decreverit
» 395 b	» 18 et ipsorum collegii	» 612 b	» 20 ut ipsorum collegii conservatores
» 396 a	» 10 similis recol.	» 613 a	» 8 ult. similis recordationis
» 396 b	» 26 praedicta	» 614 a	» 9 ult. praedictae
» 396 b	» 14 ult. si quae	» 614 b	» 21 si qua
» 397 a	» 17 ult. spectantia	» 615 a	» 1 ult. spectantibus
» 398 a	» 18 eos	» 616 b	» 15 eas
» 398 a	» 24 ult. impedire	» 616 b	» 3 ult. impediri
» 398 b	» 8 interdicto	» 617 a	» 14 ult. interdicti
» 398 b	» 12 nec	» 617 a	» 10 ult. ne
» 398 b	» 37 existunt	» 617 b	» 16 existant
» 398 b	» 37 hic	» 617 b	» 16 sic
» 398 b	» 39 earumque	» 617 b	» 19 eamque
» 398 b	» 19 ult. praecedere	» 617 b	» 9 ult. procedere
» 399 a	» 7 ult. Non	» 618 b	» 19 ult. Nos
» 399 b	» 21 illis	» 619 a	» 9 illius
» 399 b	» 33 ult. in ea	» 619 a	» 18 ult. in ea commorantibus
» 400 a	» 14 ult. successorem	» 620 a	» 15 successoris
» 400 b	» 7 ult. tuisse	» 621 a	» 9 tulisse
» 401 a	» 29 ult. reperiantur	» 621 b	» 15 aperiantur
» 401 a	» 7 ult. circumspectis	» 621 b	» 1 ult. circumseptis (2)
» 402 b	» 28 ult. electionis	» 624 a	» 6 quod electionis
» 403 a	» 11 nominum	» 625 a	» 20 ult. hominum
» 406 b	» 13 ult. eorum	» 629 a	» 22 ult. eam
» 407 a	» 21 factorum	» 629 b	» 14 factorum
» 407 a	» 35 meditate	» 629 b	» 14 ult. mediato

(1) Emendationem istam nunc primum proponimus.
 (2) Sed ista emendatio non est admittenda, et legendum *circumspectis*, ut patet ex loco parallelo pag. 667 b.

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. IV.		Edit. Taur.	
Pag. 407 a	linea 39 faciendi	» 629 b	» 11 ult. faciendum
» 407 a	» 47 remitteret	» 629 b	» 3 ult. remitterent
» 407 b	» 19 subscriptum	» 630 a	» 4 ult. subscriptam
» 407 b	» 19 ult. praestitae	» 630 b	» 15 ult. praestita
» 408 b	» 7 procurationes	» 631 b	» 6 ult. procurationis
» 408 b	» 35 ult. praedictae Ecclesiae	» 632 a	» 22 praedicta Ecclesia
» 408 b	» 1 ult. eorum	» 632 b	» 14 eam
» 409 a	» 8 recessisse	» 632 b	» 22 recepisse
» 411 a	» 17 cupientes	» 635 b	» 12 ult. audientes (?)
» 411 a	» 19 adscripti	» 635 b	» 9 ult. adstricti
» 411 a	» 10 ult. illo	» 636 a	» 13 ult. illa
» 411 b	» 3 procurandam... suppe- ditandum	» 636 a	» 1 ult. procurandum... suppe- ditandum
» 412 b	» 32 ult. professionem	» 638 a	» 6 ult. professione
» 412 b	» 13 ult. fidelium	» 638 b	» 16 fidelium salutem
» 413 b	» 29 ult. quae	» 640 a	» 6 quam
» 414 a	» 15 ult. visitationem	» 641 a	» 3 visitatione (?)
» 414 b	» 34 erigendis	» 641 b	» 7 erigendi
» 415 b	» 1 voluntarie	» 642 b	» 20 ult. voluntariae
» 360 a	» 1 ult. processus	» 645 a	» 18 processuum
» 360 b	» 16 ult. coram	» 645 b	» 16 ult. eorum
» 361 b	» 15 eis	» 646	» 17 et eis
» 416 a	» 17 ult. nostris	» 647 a	» 13 ult. nostri
» 418 a	» 25 ult. Observantia	» 650 a	» 14 ult. Observantiae
» 419 b	» 6 ult. quod cum aliis	» 652 b	» 9 ult. aliis
» 420 a	» 8 ult. petendum	» 653 b	» 16 petendi
» 420 b	» 26 sed	» 654 a	» 7 se
» 420 b	» 31 ult. plures	» 654 a	» 23 ult. plures
» 420 b	» 15 ult. facere sub	» 654 a	» 7 ult. facere, et sub
» 420 b	» 2 ult. litteris	» 654 b	» 5 litteras
» 421 a	» 21 ut ea	» 654 b	» 18 ult. ea
» 421 b	» 27 comprehensa	» 655 b	» 17 comprehensa
Edit. Rom. Tom. v, Part. v			
» 2 a	» 23 eiusdem	» 657 b	» 9 eadem
» 17 b	» 32 existentibus	» 674 a	» 3 ult. exigentibus
» 18 a	» 27 conspexisset	» 675 a	» 18 conspexissent
» 18 b	» 21 ult. servanda	» 676 a	» 21 servandae
» 18 b	» 5 ult. quae	» 676 a	» 7 ult. qua
» 19 a	» 17 ult. modo	» 677 a	» 8 modo (?)
» 19 b	» 38 suo	» 677 b	» 18 suae
» 20 a	» 22 solemni	» 678 a	» 18 ult. ?
» 20 b	» 17 ult. auferentur	» 679 a	» 3 ult. auferetur
» 21 a	» 7 consultores	» 679 b	» 21 ult. consulturos
» 21 a	» 12 preces	» 679 b	» 15 ult. prece
» 21 a	» 28 ult. gratia	» 680 a	» 15 gratias
» 21 b	» 15 ac Sanctam	» 680 b	» 15 Sanctam
» 21 b	» 26 quoad	» 680 b	» 19 t. quo ad
» 22 a	» 14 1621	» 681 a	» 7 ult. 1622
» 24 a	» 16 ult. concilium	» 681 b	» 16 ult. concilium
» 45 a	» 25 ult. et dum	» 688 b	» 16 dum
» 45 a	» 13 ult. praecipit	» 688 b	» 27 praecipit
» 27 a	» 30 ult. transferentur	» 691 a	» 2 ult. transferentur
» 27 a	» 9 ult. in instituta	» 691 b	» 19 in instituta (?)
» 28 a	» 24 ult. tenentibus praesentiam	» 693 a	» 13 tenentibus praesentibus
» 29 b	» 6 solita	» 695 a	» 6 solitam
» 39 a	» 24 ea	» 696 a	» 6 ea

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. v.			Edit. Taur.		
Pag.	31 b linea 11	Nos igitur licet	Pag.	698 a linea 21	Nos igitur (qui, licet
"	31 b " 33	praefertur	"	698 b " 1	perferunt
"	31 b " 9 ult.	futurum	"	698 b " 15 ult.	in futurum
"	32 a " 26 ult.	aliarum	"	697 a " 3 ult.	aliarum personarum
"	32 a " 23 ult.	nominandarum episcopo- rum, seu ecclesiastica- rum praelatorum	"	699 a " 1	nominandarum ecclesia- sticarum, episcoporum seu praelatorum (1)
"	32 b " 5	genere	"	696 b " 14 ult.	in genere
"	33 a " 16	necessarias	"	700 a " 19 ult.	pecuniarias
"	33 a " 23 ult.	etiamsi	"	701 a " 13	quibus, etiamsi
"	34 a " 6	Veros	"	702 b " 24	Viros
"	34 a " 20	devincendis, antiquitati	"	702 a " 5 ult.	devincendis, antiquitatis
"	34 a " 10 ult.	militantis	"	702 b " 8 ult.	militantes
"	36 b " 23	et statutis et	"	706 a " 27	et
"	38 b " 6 ult.	omnique	"	709 b " 21	omni
"	38 b " 3 ult.	cum	"	709 b " 24	quo, cum
"	39 a " 19	adiuvantes	"	710 a " 2	adiuvare
"	39 a " 6 ult.	congregationis	"	710 b " 6	congregationum
"	39 b " 7 ult.	pertinentia	"	711 a " 12 ult.	pertinentium
"	40 a " 23 ult.	quum	"	711 b " 2 ult.	et, quum
"	40 a " 3 ult.	die	"	712 a " 20	a die
"	40 b " 19 ult.	detrahenda	"	712 b " 9 ult.	detrahendi
"	41 a " 3	quos	"	712 a " 14	aut quos
"	41 a " 10	tibi	"	713 a " 21	ac tibi
"	41 a " 21	nobis	"	713 a " 11 ult.	vobis
"	41 b " 16	generaliter	"	714 a " 6	generaliter concessis
"	43 a " 18 ult.	superiorum	"	714 b " 13	superiores
"	43 b " 18 ult.	devotionis	"	715 a " 3 ult.	devotio
"	46 b " 21	fructibus	"	717 a " 8 ult.	favoribus
"	47 a " 24 ult.	et idem	"	718 a " 8 ult.	idem
"	47 a " 16 ult.	propterea	"	718 b " 1	et propterea
"	47 a " 4 ult.	etiam	"	718 b " 14	eam
"	48 a " 32	inserentur	"	719 b " 14 ult.	insererentur
"	48 a " 1 ult.	ac	"	720 a " 24	an
"	49 b " 1	facultate	"	721 b " 19 ult.	facultatem
"	50 a " 8	seu	"	722 b " 18	sed
"	50 b " 1	quomodolibet	"	723 a " 7 ult.	quomodolibet ad eos
"	50 b " 34	absolutis	"	723 b " 19 ult.	absoluto
"	50 b " 13 ult.	prout	"	724 a " 8	prout et
"	52 b " 3	praedictis conventui	"	726 b " 8	conventui praedictis
"	52 b " 8	derogationes	"	726 b " 13	derogationibus
"	54 b " 18 ult.	officio	"	730 a " 13	officii
"	55 a " 15	ad effectum	"	731 a " 16	ad effectum praesentium
"	55 b " 16 ult.	tenorem	"	731 b " 2	tenores
"	57 a " 34	illum	"	733 b " 11	qui illum
"	57 a " 37	ipsorum	"	733 b " 14	ipsum
"	57 b " 7	eorumque	"	734 a " 10	eiusque
"	58 b " 15	posse	"	734 b " 1 ult.	posset
"	58 b " 16	futurum	"	735 a " 1	bonum futurum
"	59 a " 37	electio	"	736 b " 16 ult.	quorum electio fiat
"	59 a " 38	debeat	"	736 b " 26	debent (2)

(1) Vel simpliciter posset legi ecclesiasticorum pro ecclesiasticarum sive nominandarum episcoporum seu ecclesiasticorum praelatorum.

(2) Aliis duobus modis locus ille emendari posset, vel legendo cum definitore et discreto electis in capitulis provincialibus quae fieri debent, etc. vel cum definitore et discreto, quorum electio in capitulis provincialibus fieri debeat, etc. delendo vocem quae.

Edit. Rom. Main., Tom. v, Part. v.			Edit. Taur.		
Pag.	60 b linea 14	ascendere	Pag.	740 a linea 14 ult.	ascendentes
"	62 a " 10 ult.	ducatu	"	741 b " 11	ducatus
"	62 b " 37	ecclesiae	"	742 a " 15	ecclesiis
"	62 b " 15 ult.	promoveri	"	742 a " 12 ult.	promereri
"	63 a " 2	dictaque cappella	"	742 b " 5	dictamque cappellam
"	63 b " 15	XII	"	743 a " 1 ult.	XXII
"	63 b " 19	est	"	743 b " 6	sit
"	64 a " 26 ult.	ut idem	"	744 b " 10	itidem
"	65 a " 26 ult.	servandis	"	746 a " 14	servatis
"	67 b " 3	et	"	750 b " 15	sed
"	67 b " 23	suprema	"	750 b " 6 ult.	supremus
"	67 b " 26	resideat	"	750 b " 4 ult.	ibi resideat
"	67 b " 20 ult.	existentis	"	751 a " 22	existenti
"	68 a " 33	Parisiensis	"	751 b " 14 ult.	Parisiensi
"	68 a " 38	existentes archiepiscopi Parisiensis suffraganeos	"	751 b " 9 ult.	existenti archiepiscopo Parisiensi suffraganeis
"	68 b " 28	iudicare	"	752 b " 6	iudicari
"	68 b " 18 ult.	consistorialibus ac aliis	"	752 b " 13 ult.	consistorialiter ac aliis
"	70 a " 32	aliquid	"	754 b " 8 ult.	alioquin
"	70 a " 2 ult.	statum	"	755 a " 14 ult.	statutum
"	70 b " 2	dari	"	755 a " 10 ult.	notari
"	70 b " 19	transmitti	"	755 b " 8	transmissi
"	71 a " 26	per praesentesque	"	756 a " 4 ult.	praesentesque
"	71 a " 34	enormissima	"	756 b " 6	enormissimae
"	73 b " 16 ult.	extra	"	758 b " 14 ult.	causa
"	74 b " 2 ult.	ecclesias	"	760 b " 9	ecclesiasque
"	75 a " 17	sibi	"	760 b " 14 ult.	ibi
"	75 a " 41	canonicatus... sufficien- tissime	"	761 a " 12	canonicatibus... sufficien- tissimi
"	75 a " 7 ult.	existentis	"	761 a " 9 ult.	existenti
"	75 b " 17	per dationem et solutio- nem	"	761 b " 15	a datione et solutione
"	75 b " 25 ult.	oppidum... nuncupandum	"	761 b " 1	ult. oppidum in civitatem... nuncupandam
"	75 b " 18 ult.	singula, quae	"	762 a " 6	singula iura exerceat... quae
"	75 b " 8 ult.	praepositurae... praeben- dae... beneficiorum col- lativorum	"	762 a " 17	praeposituram... praeben- das... beneficia colla- tiva
"	76 a " 11	ascendentes	"	762 a " 4 ult.	ascendentem
"	76 a " 13	ac	"	762 a " 2 ult.	ab
"	76 a " 30	sine vera et personali re- sidentia	"	762 b " 16	veram et personalem resi- dentiam
"	76 a " 14 ult.	ecclesia	"	762 b " 1 ult.	ecclesiae
"	76 a " 6 ult.	factum	"	763 a " 8	factus
"	76 b " 6	dictae	"	763 a " 20	dictaeque
"	76 b " 12	sive cura	"	763 a " 13 ult.	sive sine cura
"	76 b " 20	existentis	"	763 a " 6 ult.	existenti
"	76 b " 24	dismembrata	"	763 a " 1 ult.	dismembratorum
"	76 b " 14 ult.	eiusque	"	763 b " 10 ult.	eique
"	77 a " 29	episcopo	"	764 a " 10 ult.	episcopus
"	77 a " 24 ult.	gaudere libere	"	764 b " 7	gaudere poterunt quomo- dolibet in futurum, si- militer et pariformiter ac sine ulla prorsus dif- ferentia uti, frui, potiri et gaudere libere
"	78 a " 27	constitutionem	"	765 b " 2 ult.	constitutione

<i>Edit. Rom. Main. Tom. v, Part. v.</i>		<i>Edit. Taur.</i>	
Pag. 78-79	linea eadem congregationem	Pag. 787 a	linea 24 eiusdem congregationis
" 80 a "	13 ult. collegiatarum ecclesiarum	" 789 a "	1 ult. collegiatarum
" 80 a "	8 ult. prou	" 789 b "	5 fructus
" 80 b "	34 inita	" 770 a "	2 initorum
" 81 a "	10 qui	" 770 b "	4 quae
" 81 b "	33 ult. si quae	" 771 b "	15 si qua
" 82 a "	23 dependeri	" 772 a "	15 ult. dependentibus
" 82 b "	10 ult. unum... alterum	" 772 b "	3 uni... alteri
" 83 a "	3 aliis	" 773 b "	15 de aliis
" 83 a "	22 debeant	" 773 b "	8 ult. debeat
" 83 a "	28 debent	" 773 b "	3 ult. debent, excepta
" 83 a "	24 ult. canonicis... qui omnes	" 774 a "	17 canonici... omnes
" 83 b "	23 ult. reliquae duae	" 774 b "	2 ult. reliquas duas
" 83 b "	15 ult. interessentibus	" 775 a "	7 interessentes
" 84 b "	24 patronatum	" 776 a "	26 patronatus
" 84 b "	13 ult. quarumcumque	" 776 b "	17 quibuscumque
" 85 a "	12 praesentis	" 776 b "	5 praesenti (1)
" 85 b "	23 exceptis	" 777 b "	10 ult. exceptas
" 86 a "	27 generari	" 778 b "	20 volumus generari
" 89 a "	5 ult. debitaque	" 783 b "	17 ult. debitaque
" 89 a "	2 ult. viva	" 783 b "	14 ult. vivae
" 89 b "	3 perillustris	" 783 b "	9 ult. perillustribus
" 89 b "	9 aliqua	" 784 b "	3 ult. aliquo
" 91 b "	8 ult. professuri	" 787 b "	7 profecturi
" 92 a "	25 ult. constitutionibus	" 788 a "	16 constitutiones
" 94 b "	39 alia	" 791 b "	23 et alia
" 95 a "	24 est	" 792 a "	7 ult. sit
" 95 a "	30 pendi	" 792 a "	1 ult. pendeat
" 95 a "	29 ult. abdicamus	" 792 b "	11 applicamus
" 95 b "	4 ult. ad praesens	" 793 b "	18 quam ad praesens
" 96 a "	8 fabricare	" 793 b "	10 ult. fabricari
" 96 a "	18 custodire et asservare	" 794 a "	1 custodiri et asservari
" 96 a "	1 ult. sepulchra	" 794 b "	11 sepeliri
" 96 b "	8 illaque	" 794 b "	19 illamque
" 96 b "	29 comprehendi	" 794 b "	2 ult. minime comprehendi
" 96 b "	37 concessa	" 795 a "	7 concessas
" 97 a "	11 millesimo sexagesimo secundo	" 795 b "	4 MDCXXIII
" 97 b "	14 liberare	" 795 b "	15 liberaret
" 98 b "	34 ecclesia	" 797 a "	1 ult. ecclesiae
" 99 a "	4 cum	" 798 b "	19 et in
" 99 b "	30 ult. recuperando iconem	" 799 a "	13 recuperandi, ad iconem
" 100 b "	6 ult. ac	" 801 a "	3 ad
" 101 a "	19 tenoribus	" 801 b "	11 tenores
" 101 b "	30 ult. quae	" 802 a "	14 ult. qui
" 102 b "	11 censeatur	" 803 b "	7 censeatur, concedimus et indulgemus
" 103 a "	10 ult. manum	" 804 b "	7 ult. manuum
" 103 b "	17 quicumque	" 805 a "	21 ut quicumque
" 103 b "	7 ult. iisdem	" 805 b "	23 iidem
" 104 b "	2 non obstare	" 806 b "	14 non obstant-
" 105 a "	7 et nunc	" 807 a "	1 ult. ex nunc
" 105 a "	35 derogationes	" 807 b "	28 derogationes
" 105 b "	18 metropolitani	" 808 a "	7 ult. metropolitani
" 105 b "	26 ult. visa	" 808 b "	21 ulla

(1) Vel potius nescio quid legam (R. T.)

<i>Edit. Rom. Main. Tom. v, Part. v.</i>		<i>Edit. Taur.</i>	
Pag. 107 a	linea 10-11 habitaverint... possideant	Pag. 810 b	linea 20-22 habitaverit... possideat
" 107 a "	32 possint	" 811 a "	1 possit
<i>Tom. v, Part. iv.</i>			
" 138 a "	3 ult. institutione	" 814 a "	11 insinuatione
" 138 b "	41 regularium	" 814 b "	11 regalia
<i>Tom. v, Part. v.</i>			
" 109 b "	16 domus	" 814 b "	14 domibus
" 111 a "	23 omniaque	" 817 a "	8 omnia
" 111 a "	29 quodque	" 817 a "	15 quaeque
" 112 a "	20 ult. ullatenus	" 818 b "	7 ult. nullatenus
" 112 a "	3 ult. camerae	" 819 a "	12 camera

PAULI QUINTI

CONSTITUTIONES

Ab anno septimo pontificatus ipsius et deinceps.

An. C. 1611

CLXXV.

Inhibetur Iesuitis et fratribus Ordinis Minimorum Bisuntinae civitatis, ne facultates in Universitate studii generalis oppidi Dolae eiusdem Bisuntinae dioecesis legi solitas, in dicta civitate doceant, nisi pro suis respective religiosis¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sedula Romani Pontificis providentia uberes fructus, quos studiorum generalium universitates in vineâ Domini adferre solent, attente considerans, illarum conservationi propensis studiis intendit, catholicorumque principum illud idem anhelantium votis libenter annuit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Pius V. et Sixtus V. universitatem Bisuntinam erigi permiserunt.

§ 1. Sane, postquam felicis recordationis Pius V. et successive Sixtus etiam V. Romani Pontifices praedecessores nostri,

supplicationibus tunc existentium senatorum Bisuntinorum sibi tunc humiliter porrectis inclinati, eisdem senatoribus, ut in dictâ civitate et loco ad id convenienti et apto unum collegium scholarium cum dote, ecclesiâ vel cappellâ, structuris, aedificiis, cameris et locis simili collegio convenientibus et necessariis, in quo aliquot praeceptores seu doctores, qui inibi publice theologiam et ius tam canonicum quam civile ac philosophiam et medicinam profiterentur ac docerent, sub certis modo et formâ tunc expressis, erigere et instituere possent, facultatem apostolicâ auctoritate respective concesserant, seu indulserant;

§ 2. Et subinde tam dictus Pius praedecessor quam similis memoriae Gregorius Papa XIV informati, quod in oppido Dolensi provinciae Burgundiae a praedictâ civitate octo leucis, vel circa, tantum distantî insignis et antiqua universitas studii generalis instituta erat, et occasione erectionis collegii in dictâ civitate gravia et irreparabilia damna, scandala, mala,

Academ. Pius V. et Gregorius XIV ob proximitatem academiæ Dolensis dictam universitatem Bisuntinam suppresserunt.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

et inconvenientia verisimiliter oriri poterant; Pius V suam ipsius, et Gregorius Sixti V concessionem huiusmodi revocaverant, cassaverant et annullaverant:

§ 3. Nos, supplicationibus dilectorum filiorum nobilis viri Alberti archiducis Austriae, ac rectoris, magistrorum et scholarium dictae universitatis nobis postmodum humiliter porrectis inclinati, revocationem, cassationem et annulationem dicti Gregorii praedecessoris et desuper confectas litteras perpetuo confirmavimus et approbavimus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiecimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in eis quomodolibet intervenissent, supplevimus, prout in diversis praedecessorum et nostris desuper confectis litteris plenius continetur¹.

§ 4. Cum autem, sicut dictorum Alberti archiducis et rectoris ac magistrorum nec non scholarium dictae universitatis nomine² nobis exposuimus, in dicta civitate Bisuntina unum collegium presbyterorum Societatis Iesu et una domus fratrum Minimorum sancti Francisci de Paula instituta reperiantur, et tam presbyteri dicti collegii quam fratres praedictae domus non solum philosophiam, verum etiam theologiam publice profiteri ac docere seu legere, in maximum dictae universitatis praediuicium, aggressi fuerint (id non sibi regularem vitam professis, sed praceptoribus et doctoribus secularibus ex dictarum litterarum tenore vetitum esse forsitan allegantes) adversus praedecessorum et nostram voluntatem:

§ 5. Nos, damnis et scandalis ac malis, quae inde oriri possent, occurrere cupientes, praedecessorum praedictorum vestigiis inhaerentes, ac singularum lit-

terarum praedictarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, dicti Alberti archiducis et rectoris ac magistrorum nec non scholarium praedictorum supplicationibus nobis de novo humiliter porrectis inclinati, presbyteris regularibus Societatis Iesu et fratribus sancti Francisci de Paula Minimis nuncupatis, ne de cetero perpetuis futuris temporibus ex quavis causa in dicta civitate philosophiam aut sacram theologiam publice vel secrete, praeterquam suos religiosos respective, docere seu legere ac profiteri audeant seu praesumant, sub indignationis nostrae et excommunicationis ipso facto incurrendis poenis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, interdicens et prohibemus.

§ 6. Sicque et non aliter per quoscunque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quocunque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 7. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Societatis, Ordinis, nec non collegii et domus praedictorum (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis Societati et Ordini, ac collegio et domui praedictis, illorumque superioribus, presbyteris et fratribus, ac quibusvis aliis personis, sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis specialis, specifica, expressa et individua mentio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et ex-

Quas secundo dictas litteras confirmavit Paulus V.

Cum vero Iulianae, ac Minimorum in domibus Bisuntinis philosophiam, ac theologiam legerent.

Idem P. uis id eis pro suis religiosis tantum licere decernit.

¹ Vide de hac re eiusdem Pauli V Constit. cxxxviii in tom. xi praecedenti, pag. 577 (n. r.).

² Hanc vocem nomine nos addimus (n. r.).

presse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romae apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die xvii iunii mdcxi, pontificatus nostri anno vii.

Dat. die 17 iunii 1612, pontif. an. vii.

CLXXVI.

Declaratur fratres Congregationis Iohannis Dei, in regnis Hispaniarum, tria vota substantialia et quartum servandi infirmis in suis hospitalibus emittere, et sub regulâ sancti Augustini, Ordinariorumque correctione et obedientia, degere debere, verosque propterea Religiosos et Regulares esse censendos¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, circa sacrarum religionum et congregationum ac etiam hospitalium et aliorum piorum locorum salutem directionem et felicem progressum ex demandatae sibi apostolicae servitutis officio intentus, ea, quae desuper a praedecessoribus suis facta fuisse comperit, partim approbat et confirmat, partim vero aliis iustis causis ita suadentibus alterat et immutat, aliasque eiusdem officii sui partes favorabiliter interponit, prout rerum, locorum, temporum et personarum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

§ 1. Dudum siquidem cum Congregatio Iohannis Dei sub regulâ sancti Augustini in republicâ christianâ introducta, et subinde apostolica auctoritate recepta atque

¹ Congregationem hanc approbavit Pius V in Constit. cxc Licet (in h. n. ed. cxi, tom. vi, pag. 959); reformavitque Clemens VIII in Constit. cxxxiv Romani Pontificis (in h. n. ed. cxi, tom. x, pag. 296); Paulus V in Constit. cxxxii Inter alias (in h. n. edit. cxxxiii, tom. xi, p. 570).

admissa fuisset, ac gratiâ cooperante divina per varias partes multipliciter illius fratribus mirabiliter propagaretur et quamplurima hospitalia ex congestis christifidelium elemosynis construeret, in eisque innumerabiles Christi pauperes utriusque sexus, videlicet senes, mentecaptos, membrorum et virium impotentiâ atque debilitate laborantes, aliasque miserabiles personas, pro eorum morbis et infirmitatibus etiam incurabilibus sublevandis, refovendis et sanandis, continuo reciperet) diversi interim Romani Pontifices praedecessores nostri, Congregationem huiusmodi in eadem republicâ christianâ pauperum et infirmorum huiusmodi subventioni apprime utilem ac personarum inibi sub illius habitu eisdem pauperibus et infirmis caritative deservientium opera apud Deum valde meritoria fore animadvertentes, ac ipsius Congregationis felici successui et salubri regimini atque directioni intendentes, illis nonnulla privilegia, gratias et indulta benigne concesserunt.

§ 2. Siquidem felicitis recordationis Pius V praedecessor noster (hoc praestantissimum genus officii infirmos in hospitalibus existentes adjuvandi certior factus per tunc existentem confratrem maiorem nuncupatum hospitalis Iohannis Dei nuncupati Granatensis, Ordinis sancti Augustini, in dicto et nonnullis aliis ad iustarum illius erectis hospitalibus pie exerceri) concessit licentiam et facultatem pro tempore existentibus fratribus dictorum hospitalium deferendi certum habitum tunc designatum, elemosynasque colligendi, et de earum administratione singulis annis legale computum loci Ordinario, in quo hospitalia huiusmodi consistenter, reddendi, dummodo sub regulâ sancti Augustini, et sub obedientiâ Ordinariorum eiusdem loci, in quo ipsa hospitalia existerent, degerent, nonnullaque alia

Pius V habitum fratribus praescripsit, elemosynas colligendi pro hospitalibus subventionem hanc concessit, Ordinariorumque obedientiam subiecit.

Hinc Congregationi Romanae Pontifices nonnullas gratias largiti fuerunt.

quoad eosdem fratres, eorumque hospitalia, ordinavit:

Sixtus V. eosdem in unam n. v. Congregationem provinciarum et aliarumque dist. quendam, et eligendi generalem facultatem concessit.

§ 3. Et deinde felicitis recordationis Sixtus Papa V praedecessor noster (cum plerique eorum tria vota substantialia ac quartum de iuvandis infirmis emitterent, nec generalem, nec constitutiones, aut certum vivendi modum haberent) omnia hospitalia Ioannis Dei nuncupata, tam in Italia, quam in ceteris quibusvis provinciis, etiam transalpinis, existentia, invicem univit, ac unam Congregationem confratrum Ioannis Dei nuncupatam erexit, ac in hospitali sancti Ioannis Calavitae de Urbe capitulum generale dictorum confratrum de mense maii tunc proximo venturo celebrandum indixit, ac provincias distinguendi, et generalem eligendi, aliaque desuper faciendi licentiam et facultatem concessit¹:

Clemens VIII unum ab his fratribus inseriendi hospitalibus sub Ordinariorum obedientiae votum amitti decrevit.

§ 4. Et post eos felicitis recordationis Clemens Papa VIII (sperans fratres dictae Congregationis, quorum plerique tria vota substantialia religionis ac etiam quartum de iuvandis infirmis emittebant, nullam professionem praeterquam hospitalibus et infirmis inibi serviendi per eos emissam, sub obedientia Ordinariorum locorum quietius et tranquillius victuros, ac delinquentes sine scandalo aut nota aliqua ex locis, ubi degerent, sic expelli posse) per eius litteras in formam Brevis confectas, sub datum die XIII februarii, pontificatus sui anno I, inter alia perpetuo statuit et ordinavit, quod de cetero fratres Congregationis huiusmodi unum dumtaxat inseriendi praedictis hospitalibus sub obedientia Ordinarii votum emitterent, prout in ipsis litteris plenius continetur².

Maior autem hospitalium in regnis Hispaniarum exponit non obstanti.

§ 5. Cum autem (sicut dilectus filius Petrus frater maior hospitalium et locorum dictae Congregationis in regnis His-

paniarum constitutorum nobis nuper exponi fecit) litterae Clementis VIII supradictae in hospitalibus et locis regnorum huiusmodi, nonnullis tamen iisque paucis exceptis, quoad hoc numquam executioni demandatae, nec effectum suum sortitae fuerint; immo post eas fratres supradicti tria vota et quartum de iuvandis infirmis emittere, prout antea, fere in omnibus suorum hospitalium locis perrexerint, idque etiam nunc observent, utiliusque et salubrius, ac bono regimini ipsorum et hospitalium gubernationi conducibilis esse experti fuerint; quin progressu temporis experientia docente compertum sit, fratres dictae Congregationis (qui inibi sub regula sancti Augustini degere, et ultra receptionem atque servitium infirmorum, proprium ipsius Congregationis institutum, etiam normam in eadem regula praescriptam, ad instar illius professorum, sedulo observare, eique insistere dignoscuntur), si pariter a seculo abscinderentur, et eidem Congregationi per emissionem trium votorum ultra quartum de iuvandis infirmis religioni penitus auctoritate apostolica manciparentur, ea ratione servitium et assistentiam dictorum infirmorum, aliaque munia eis ex instituto Congregationis huiusmodi iugiter incumbentia, expeditius et salubrius obituros; ac propterea aequum, et suae vocationi congruum fore, eos etiam ad emissionem supradictorum votorum per nos et Sedem Apostolicam admitti:

Hic ergo Pontifex, fratres in illis regnis sic professionem emittere debere, decrevit.

§ 6. Nos igitur, qui similia opera pia et meritoria Deo accepta ministerio nostri pastoralis officii libenter promovemus, de consilio dilectorum filiorum nostrorum Pompeii S. Albinae Arrigoni, Ioannis Garziae Ss. Quatuor Coronatorum Millini, Michaelis sancti Bartholomaei in insula S. R. E. presbyterorum cardinalium Nazareni nuncupatorum, quibus hoc negotium sedulo examinandum et deinde no-

decreto Clementis VIII fratres tria vota, et etiam quartum de iuvandis infirmis emittere consueverunt, et eos Congregationis munia sub regula sancti Augustini obire salubrius esse.

bis referendum commisimus, circa praemissa ac etiam alia dictae Congregationis laudabile institutum concernentia, prout ex eiusdem officii debito tenemur, maturius disponere cupientes, ipsumque Petrum a quibusvis, etc. consentes, necnon ordinationes, statuta, privilegia, gratias et indulta huiusmodi, ac tam super eis confectarum, quam supradictarum eiusdem Clementis praedecessoris litterarum tenores etiam veriores, atque inde sequuta quaecumque, praesentibus pro expressis habentes, supplicationibus dicti Petri in ea parte inclinati, de nobis attributae potestatis plenitudine, praesentium tenore, perpetuo statuimus et ordinamus, quod, ex nunc perpetuis futuris temporibus, in hospitalibus et locis regnorum huiusmodi quae proprium confratrem maiorem eorum regimini et administrationi, sub iurisdictione tamen et visitatione Ordinarii, praefectum habere consueverunt, illi videlicet qui hactenus eis nomen suum dederunt et inibi ultra annum steterunt, statim, reliqui autem et qui in posterum in eis habitum suscipient, anno eorum probationis elapso, ac alias iuxta sacrorum canonum et decretorum concilii Tridentini praescriptum, tria vota ante dicta, videlicet obedientiae, castitatis et paupertatis, ac insuper quartum votum serviendi infirmis in suorum superiorum manibus solemniter emittere omnino teneantur;

Et sic professos, vere et proprie religiosos, et regulares esse declarat.

§ 7. Huiusmodi autem personas, quae elapso probationis anno quatuor praedicta vota solemniter emiserint, vere ac proprie religiosos, ac proprios et veros regulares esse, ac pro talibus ab universis christifidelibus habendos et recipiendos, illamque veram et propriam sub regula sancti Augustini religionem esse, ac inter reliquas Ecclesiae Catholicae religiones esse connumerandam.

Eos autem ad habitum, et professionem, qui

§ 8. Non liceat autem superioribus dictorum hospitalium et locorum plures

inibi ad habitum aut professionem admittere, quam quot pro numero infirmorum aliarumque miserabilium personarum illuc recurrere solitarum, illarumque ministerio necessarii fuerint.

pro numero infirmorum necessarii erunt, dumtaxat admitti praecipit.

§ 9. Praeterea eisdem hospitalibus dictorum regnorum, ut deinceps in eorum singulis duo fratres presbyteri manere et alii possint, qui confessiones tam infirmorum, quam aliorum confratrum et ministrorum inibi audire, et, iniuncta sibi poenitentia salutaris, eos a peccatis suis absolvere, illisque sanctissimae Eucharistiae et extremae Unctionis sacramenta ministrare, libere et licite valeant, ac aliis verbo et exemplo praecire debeant, auctoritate et tenore praedictis concedimus et indulgemus.

In singulis domibus Hospitaliarum duos presbyteros admitti posse concedit.

§ 10. Ceterum omnia hospitalia et loca eorundem regnorum, illorumque personas et superiores, etiam quod personae religiosae sint, ac etiam dictum confratrem maiorem, et quemcumque alium pro tempore existentem, iurisdictioni, superioritati, visitationi et correctioni Ordinariorum locorum perpetuo subesse; Ordinariosque in loca et personas huiusmodi, quoad causas civiles et criminales et mixtas, tam in visitatione quam extra, plenam potestatem, facultatem et auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere; ac ratione omnium et singulorum bonorum, proprietatum et rerum, tam mobilium quam immobilium, decimas, primitias, novalia et alia onera quomodolibet unneupata solita et consueta quibuscumque locorum Ordinariis, monasteriis, domibus, capitulis, hospitalibus, parochialium ecclesiarum rectoribus, aliisque personis et locis, quibus ea colligendi ius competit, persolvere teneri, et ad id per opportuna iuris remedia cogi et compelli¹, nisi privilegio apostolico vel legitima

Omnes autem iurisdictioni Ordinariorum subponit.

¹ Subintellige posse (R. T.).

praescriptione hactenus observatâ muniantur; nec deinceps contra iurisdictionem et superioritatem Ordinariorum aut solutionem decimarum, primitiarum, novallium et aliorum onerum praemissorum, ullo umquam tempore quantumvis longissimò praescribere aut praescripsisse dici vel censi;

Et si cesset hospitalitas, administrationem eorum locorum ad Ordinarios spectare decernit.

§ 11. Quinimo (si quando in hospitalibus et locis antedictis hospitalitas defecerit) eosdem Ordinarios illa, eorumque bona etiam seculares administranda (ita quod hospitalia et loca illorumque bona praedicta nullatenus umquam dictae Congregationi incorporentur) committere et demandare posse ac etiam debere, volumus, decernimus et declaramus.

Et durante hospitalitate quotannis locorum Ordinarios fratres rationem reddere iubet.

§ 12. Immo, dum dictorum hospitalium administratio ad ipsos fratres pertinebit, teneantur omnino singulis annis suae administrationis rationem Ordinario reddere ad Tridentini Concilii praescriptum.

In praedictis tamen aliorum locis non praedictare declaratur.

§ 13. His tamen, quae superius in quacumque parte concessimus, declaravimus et ordinavimus, universitatum, collegiorum, aut singularium personarum quarumcumque iuribus qualibuscumque (si quae illis¹ super dictis hospitalibus, bonis, personisve, etiam ratione cappelliarum, vel aliorum beneficiorum ex fundatione, dotatione, vel aliâs legitime competat) ullo pacto praedictatum, vel praedictum ullum quantumvis minimum illatum esse non intendimus: idque expresse declaramus, et pro declarato ac in qualibet huius dispositionis parte pro repetito haberi volumus et mandamus.

Huius concessionis praeservativas clausulas subdit.

§ 14. Decernentes praesentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari ullatenus posse, sed semper

validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque per quoscumque iudices, etc., sublatâ etc., irritumque, etc.

§ 15. Non obstantibus foundationibus et institutionibus hospitalium et locorum huiusmodi, ac dictâ eiusdem Clementis praedecessoris, aliisque apostolicis, nec non in universalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, ac hospitalium, locorum, et Congregationis huiusmodi (iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi, etc., de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contrariisque derogat.

Datum Romae apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die VII Iulii MDCXI, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 7 Iulii 1611, pontif. an. VII.

CLXXVII.

Mandat capitulo ecclesiae Paderbornensis, ut ad electionem coadiutoris cum futurâ successione procedat in regimine et administratione dictae ecclesiae¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

¹ Aptius legeretur si qua nempe iura (B. T.).

Dilectis filiis,
Capitulo ecclesiae Paderbornensis,
Paulus Papa V.
Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Inter pastoralis nostrae sollicitudinis curas, quibus assidue premimur, haec prae caeteris cordi nostri insidet, ut provideamus, ne cathedrales ecclesiae pastoris solatio destitutae aliqua in spiritualibus vel temporalibus detrimenta patiantur.

Causa eligendi coadiutorem.

§ 1. Accepimus siquidem, quod ecclesiae Paderbornensis magnopere interest (propter pericula praesertim, quae illi imminerent, si pastore viduata ad successoris electionem deveniendum foret), ut venerabili fratri Theodoro episcopo Paderbornensi coadiutor cum futurâ successione eligatur.

Mandat capitulo, ut illum eligat.

§ 2. Quare nos, pro nostro pastoralis officii debito dictae ecclesiae statui consulere volentes, vobis, ad quos, occurrente vacatione ipsius ecclesiae per cessum vel decessum illius episcopi pro tempore existentis, electio personae idoneae in episcopum eiusdem ecclesiae, iuxta concordata inter Sedem Apostolicam et nationem Germanicam inita, spectare dignoscitur, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium committimus et mandamus, ut quamprimum fieri poterit, quibuscumque impedimentis semotis, capitulariter congregati aliquem, etiam extra vestri capituli gremium, etiam aliarum similium ecclesiarum praesulem, vel in earum regimine coadiutorem cum futurâ successione a Sede Apostolicâ deputatum, seu etiam alium, qui aliâs postulandus esset, zelo tamen et puritate catholicae fidei cum morum probitate et prudentiâ spectatum, in coadiutorem perpetuum et irrevocabilem dicto Theodoro episcopo in regimine et administratione praedictae ecclesiae

Paderbornensis in spiritualibus et temporalibus cum futurâ successione eligatis. Nos enim vobis ad electionem huiusmodi deveniendi, aliâque circa electionem huiusmodi necessaria et opportuna faciendi, gerendi et exercendi licentiam et facultatem, auctoritate et tenore praedictis, concedimus et impertimur.

Obstantia tollit.

§ 3. Non obstantibus generalis concilii ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae ecclesiae (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eidem ecclesiae eiusque praesuli et quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio et consistorialiter, aut aliâs in contrarium forsitan quomodolibet concessis, confirmatis ac etiam innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis specialis mentio habenda, aut aliqua aliâ exquisita forma ad hoc servanda foret, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die XXIII Iulii MDCXI, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 23 Iulii 1611, pontif. an. VII.

CLXXVIII.

Episcopo Paderbornensi: In idem argumentum¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Venerabili fratri Theodoro episcopo
Paderbonensi

Paulus Papa V.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam
benedictionem.

Exordium a sol-
licitudine prae-
solum suarum
ecclesiarum de-
sumptum.

Redemptor noster unigenitus Dei filius
Christus Iesus inter cetera, quibus transi-
turus ex hoc mundo ad Patrem ineffabili
charitate instruxit ecclesiam suam, *Pater
sancte, quos dedisti mihi*, inquit, *custo-
divi, et nemo ex eis perit, nisi filius
perditionis*¹; ut nos videlicet (quod probe
novit fraternitas tua) omnesque doceret,
quibus ministerium custodiendi Ecclesiam
suam creditum est, ut ita gregem custodi-
diamus, ut, quantum est in nobis, illum
servemus, animas etiam ipsas nostras, si
oportuerit, dando; nullam alioquin excu-
sationem habituri, si vel nobis nescien-
tibus lapsus oves comedet; quanto ergo
minus, si illum venientem viderimus, et
dimiserimus gregem, quasi ad nos de ovi-
bus non pertineat, quarum sanguinem de
manibus nostris Dominus requireret. Quae
sane cogitare et praestare semper et nunc
maxime oportet nos quidem, quibus uni-
versi gregis custodia, nullis licet nostris
suffragantibus meritis, commissa est, pro
solicitudine, quam cunctis ecclesiis debe-
mus, fraternitatem vero tuam, in partem
solicitudinis nec modicam vocatam, pro
officii debito erga proprium gregem.

Necessitates
periculi. P.
Paderbonensis re-
censet.

§ 1. Quantis enim, et qualibus in peri-
culis constituta nunc sit ecclesia tua Pader-
bornensis longe melius novit, fraternitas
tua, quae praesens est et venientem tur-
binem adspicere potest, quam nos, ad quos
istinc omnia deferuntur: nec dubitamus
quin fraternitatem tuam maxime sollicitam
nunc habeant huiusmodi imminetia mala,
quae nos ingenti timore trepidare absen-
tes compellunt. Non enim de unius ovis,

¹ Ioh. XVII, 11-12 (n. r.).

pro qua tamen bonus pastor nonaginta
novem dimisit in deserto, sed de universi
gregis salute agitur, cui si occurrere omni
conatu omiserimus, quis non videt inter
mercenarios potius, quam inter pastores
nos numerandos esse, et futurum ut dici
iure possit, venisse nos, non ut servaremus
gregem nobis commissum, sed ut perde-
remus? Perdit quippe, qui cum servare
teneatur, si potest, non servat, aut servare
omnibus viribus non conatur.

§ 2. Quamobrem, ne culpam huiusmodi
tanto cum detrimento salutis et honoris
incurreremus, quod unum esse accepimus
remedium, pro munere nostro adhiben-
dum duximus. Reliquum est, ut fraternitas
etiam tua, pro suo similiter pastoralis mu-
nere, quidquid in se est faciat et nobiscum
efficiat. Nos enim dilectis filiis capitulo
ecclesiae tuae Paderbornensis comunimus
et mandavimus, ut ad electionem coadiu-
toris tui quamprimum veniant, sperantes
fore ut ecclesiae necessitatem, ac solius
Dei honorem et gloriam spectantes, eum
virum eligant, qui catholicae religionis
zelo et aliis rebus possit et velit fidem
catholicam et ecclesiam Paderbornensem
conservare ac promovere.

§ 3. Nunc igitur fraternitatis tuae erit,
non solum consensum opportunum prae-
stare, sed etiam negocium ita iuvare et
fovere, ut se talem pastorem praestet, qua-
lem Dominus pro pastore agnoscit, et qua-
lem se semper ostendit, ac res desiderat.
Quod etsi facturam, pro tua prudentia,
catholicae religionis zelo, et erga gregem
tuae fidei commissum charitate, plane con-
fidimus, tamen ne alicuius officii praeter-
missi in tam gravi re argui possimus,
eamdem fraternitatem tuam ex toto corde
nostro hortamur, et per viscera Iesu Chri-
sti enixe requirimus, ut partes tuas hoc
tempore impleas, tumque honorifices
ministerium, ut in extremo examine,
tamquam fidelis servus, et Domini ini-

Seque Capitu-
tulo mandasse,
ut episcopum
coadiutorem e-
ligat, declarat.

Episcopum ut
opem ad id
quam praestet,
hortatur.

tator, eidem Domino dicere, quantum ho-
mini fas est, valeas: *quos dedisti mihi, cu-
stodivi, et cum essem cum eis, servabam
eos in nomine tuo*¹. Quod tuae fraterni-
tati ut concedat Deus precamur, et aposto-
licam benedictionem impertimur.

Datum Romae apud sanctum Marcum,
sub annulo Piscatoris, die XXIII iulii MDCXI,
pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 23 iulii 1611, pontif. anno VII.

CLXXIX.

Capitulum ecclesiae Monasteriensis hor-
tatur, ut archiepiscopo coadiutorem
eligat².

Dilectis filiis, capitulo ecclesiae
Monasteriensis
Paulus Papa V.

Dilecti filii, salutem et apostolicam
benedictionem.

Exordium.

Officii pastoralis cura, quam nostram
humilitatem gerere, nullis nostris meri-
tis, voluit divina dignatio, cogit nos om-
nium ecclesiarum statui et necessitatibus
solicite providere.

Ad vacationem
evitanda peri-
cula ut coadiu-
torem eligi cu-
ret, archiepi-
scopum se ad-
movisse refert.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, ma-
gnopere intersit ecclesiae Monasteriensis,
ut ad electionem coadiutorem venerabilis
fratris Ernesti archiepiscopi Coloniensis in
regimine et administratione ecclesiae Mo-
nasteriensis, cuius administrator ad sui
vitam apostolicam auctoritate deputatus exi-
stit, hoc tempore deveniatur, propter gra-
via, quae illi impenderent pericula, si, oc-
currente illius vacatione, electio huiusmodi
celebranda esset; propterea, pro nostri
officii debito, ad eundem Ernestum archie-
piscopum et administratorem scribimus,
ut coadiutorem cum futura succes-

¹ Ioh. XVII, 12 (n. r.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

sione istius ecclesiae quamprimum petat,
vobisque ad eiusdem coadiutorem electio-
nem veniendi, et virum religionis catholi-
cae zelo, prudentia, et aliis virtutibus ac
donis praestantem, etiam extra gremium
capituli vestri, etiamsi postulandus esset,
eligendi auctoritate apostolicam facultatem
concedimus et indulgemus, prout in litte-
ris in simili forma Brevis ad eundem Er-
nestum archiepiscopum et administrato-
rem scriptis plenius continetur¹.

§ 2. Sed licet nos, de vestra in Deum
sincera pietate et erga ecclesiam Mona-
steriensem, cui deservitis, debita charitate
fiduciam in Domino habentes, non dubite-
mus, quin vos imminetia mala cernentes
sponte vestra facturi sitis; tamen, quia
nostri muneris erat, cohortandos vos in
Domino vehementer, quod facimus, exi-
stimavimus, et enixe requirendos, ut ad
electionem coadiutorem perpetui cum fu-
tura successione huiusmodi absque mora
veniatis, eumque eligatis, qui hoc munere
ad Dei gloriam et ecclesiae istius utilita-
tem fungatur; firmam in Domino spem
habentes fore ut et vestro officio et no-
strae expectationi ita respondeatis, ut om-
nibus appareat in re, ubi Dei honor maxime
agitur, quae Dei sint tantum quaesivisse;
et apostolicam vobis benedictionem impertimur.

Datum Romae apud sanctum Marcum,
sub annulo Piscatoris, die XXIII iulii MDCXI,
pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 23 iulii 1611, pontif. anno VII.

CLXXX.

Provincia de Pernambuco in Indiis oc-
cidentalibus disiungitur ab ecclesia
S. Salvatoris et in vicariam perpe-
tuam erigitur².

¹ Huiusmodi litterae desunt (n. r.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

Ad id capi-
tulum hortatur.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Proemio.

In supereminenti militantis Ecclesiae speculâ, meritis licet imparibus, divinâ dispositione praesidentes, ad universa orbis loca potissimum omnipotentis Dei misericordiâ per catholicos reges et principes fidei catholicae praedicationi et introductioni patefacta aciem nostrae meditationis reflectimus, et, ut in locis huiusmodi in dies magis plantetur et plantata confirmetur Christi religio, eorumque incolae et habitatores propriorum pastorum assistentiâ et regimine suffulti proficiant semper in fide et operibus christianis, opem et operam libenter impendimus efficaces, prout eorumdem regum exposcit devotio, nosque, locorum et rerum circumstantiis mature pensatis, ad fidei orthodoxae conservationem et propagationem, animarumque salutem et profectum conspicimus in Domino salubriter expedire.

Provincia de Pernambuco ecclesiae sancti Salvatoris olim attributa.

§ 1. Aliâs siquidem in partibus Indiae occidentalis cathedralis ecclesiae Sancti Salvatoris apostolicâ auctoritate erecta, et illi pro parte dioecesis et cleri ac populi provincia de Pernambuco vulgo nuncupata concessa et assignata fuit.

Causae eam revocandi, et in vicariam perpetuam erigendi.

§ 2. Cum autem (sicut charissimus in Christo filius noster Philippus Portugalliae et Algarbiorum rex catholicus nobis nuper exponi fecit) pro tempore existens episcopus Sancti Salvatoris, ob dictae provinciae de Pernambuco distantiam, marisque incommodum, ac difficilem et dispendiosam navigationem, piratarumque illic discurrentium periculum, curae, regimini et administrationi sui gregis in dictâ provinciâ consistentis; prout eius pastoralis officio incumbit, non sine illius salutis dispendio, intendere nequeat; hincque incolae et habitatores dictae provinciae nec fidei doctrinâ, nec pie vivendi praeceptis instrui, nec, si quid deliquerint, corrigi ab epis-

copo suo possint; et propterea, si dicta provincia de Pernambuco a praedictâ ecclesiâ S. Salvatoris separaretur et dismembraretur, illaque sic dismembrata et separata in vicariam seu administrationem spiritualem provinciae de Pernambuco nuncupandam pro uno vicario seu administratore in spiritualibus provinciae de Pernambuco nuncupando (qui inibi omnimodam spiritualem et ecclesiasticam ac ordinariam et quasi episcopalem iurisdictionem¹, tum in foro interiori quam exteriori, haberet et exerceret) erigeretur et institueretur, ex hoc profecto provincia de Pernambuco huiusmodi felicioribus proficeret incrementis, illiusque cleri et populi praedictorum salutis, et dictae fidei profectui et exaltationi, divinique cultus incremento, et tot incommodis et animarum periculis opportune consuleretur; quare idem Philippus rex nobis humiliter supplicari fecit, quatenus eandem provinciam ab ecclesiâ et dioecesi Sancti Salvatoris huiusmodi perpetuo separare et dismembrare, ac inibi vicariam seu administrationem praedictam erigere et instituere, aliâsque in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignemur:

§ 3. Nos igitur, qui fidei cultum et incrementum, ac locorum quorumlibet salutarem directionem cum animarum christifidelium salute et spirituali consolatione intentis desideramus affectibus, quascunque alias dismembrationes aliarum provinciarum et locorum ab ecclesiâ et dioecesi praedictis haecenus apostolicâ auctoritate factas praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ad omnipotentis Dei laudem et gloriam, ac gloriosissimae eius genitricis Mariae, totiusque curiae caelestis honorem,

Eam itaque separat Paulus, et a quocumque episcopi sancti Salvatoris superioritate liberat.

¹ Infra pag. 21 b in loco parallelo additur: non tamen in his quae sunt Ordinis. (R. T.).

et ipsius fidei catholicae exaltationem, dictam provinciam de Pernambuco cum illius territorio, oppidis, villis, locis, nec non clero, populo, et personis, ac monasteriis, ecclesiis, collegiis, et piis locis, ac beneficiis ecclesiasticis, secularibus et quorumvis Ordinum regularibus, ab ecclesiâ Sancti Salvatoris et dioecesi praedictis perpetuo separamus et dismembramus, ac¹ ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate, correctione, visitatione et potestate pro tempore existentis episcopi Sancti Salvatoris, eiusque vicariorum et officialium, ac a solutione quorumcumque iurium eidem episcopo et dilectis filiis capitulo dictae ecclesiae Sancti Salvatoris per clerum, populum, et personas provinciae de Pernambuco huiusmodi ratione subiectionis, iurisdictionis, superioritatis, aut visitationis etiam dioecesis² (ita quod de cetero praedictus episcopus Sancti Salvatoris aliquam iurisdictionem spiritualem, praeterquam in his quae sunt Ordinis ac demptis inferius expressis in oppida, terminos, territoria, villas et loca, ac clerum, populum, personas, monasteria, ecclesias et loca pia, nec non beneficia sub separatione et dismembratione huiusmodi comprehensa exercere, nec eadem beneficia, quae antea ad ipsius collationem, provisionem, institutionem, vel quamlibet aliam dispositionem pertinebant, conferre, seu de illis etiam providere, aut aliâs disponere, vel fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta per eum³ in provinciâ de Pernambuco, illiusque terminis, territoriis, oppidis, villis et locis praedictis, ratione visitationis aut legis dioecesanæ percipere nullatenus possit) dictâ auctoritate etiam perpetuo eximimus et totaliter liberamus:

§ 4. Ipsamque provinciam de Pernambuco, sic dismembratam et separatam, in vicariam seu administrationem spiritualem provinciae de Pernambuco nuncupandam, pro uno presbytero seculari, vel cuiusvis Ordinis regulari, vicario seu administratore in spiritualibus provinciae de Pernambuco nuncupando, in theologiâ seu decretis graduato, vel aliâs (praevis examine seu iudicio deputatorum senatus mensae regiae conscientiae et ordinum militiarum, in quo quamplures viri tam seculares quam regulares litterarum scientiâ et virtute insignes reperiuntur) habili et idoneo ad alios docendum adprobato, et per ipsum Philippum et pro tempore existentem Portugalliae et Algarbiorum regem perpetuis futuris temporibus, et hac primâ vice libere, nullius ad hoc requisito consensu, etiam ad tempus sibi benevisum deputando et constituendo¹.

Ipsamque in vicariam erigit pro presbytero a Portugalliae rege nominando.

§ 5. (Qui deputationis et constitutionis huiusmodi vigore, absque aliâ Romani Pontificis vel episcopi Sancti Salvatoris pro tempore existentium aut cuiusvis alterius confirmatione, approbatione, licentiâ, vel consensu, curam, regimen et administrationem provinciae de Pernambuco, et cleri et populi tam christiani quam gentilis, necnon oppidorum, terrarum et locorum in illius districtu, limitibus, terminis et locis praedictis consistentium habere, et inibi praedicare, et praedicari facere, gentilesque praedictos ad orthodoxae fidei cultum convertere procurare, et conversos in eadem fide instruere et confirmare, eisque baptismi gratiam et confirmationis sacramentum impendere, et tam illis sic conversis quam aliis omnibus fidelibus in provinciâ de Pernambuco, ac illius oppidis, terris, villis, locis, territoriis, limitibus,

Facultates huiusmodi vicarii quae sint.

¹ Particulam ac nos addimus (R. T.).

² Subintellige solvi solutorum (R. T.).

³ Subintellige percipi solita (R. T.).

¹ Nempe: auctoritate et tenore praedictis similiter perpetuo erigimus et instituimus, prout legitur in fine § seq. ceteris quae inibi leguntur parenthetice lectis (R. T.).

etiam¹ praedictis pro tempore degentibus et ad ea declinantibus sacramenta ecclesiastica, et alia spiritualia munera, non tamen ea quae sunt Ordinis, ut praefertur, ministrare, et administrari etiam facere et procurare, et quaecumque beneficia ecclesiastica sub separatione et dismembratione huiusmodi comprehensa, et quae antea ad ipsius episcopi Sancti Salvatoris collationem, provisionem, institutionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinebant, conferre, et de illis disponere, ac in eis instituere, calices, campanas, vestimenta, corporalia, et alia paramenta, et ornamenta consecrare et benedicere, ecclesias, coemeteria et loca ecclesiastica sanguinis et seminis effusione seu aliis quomodolibet polluta vel profanata aqua per seipsum benedicta reconciliare, ipsasque ecclesias et loca sub provinciâ de Pernambuco praedictâ comprehensa et illorum personas visitare, ac in illorum statum, regimen, statuta, consuetudines, vitam, ritus, mores, delicta et disciplinam, tam in capite quam in membris, inquirere, nec non, evangelicae et apostolicae doctrinae sacrorumque canonum et generalium conciliorum decretis et institutis inhaerendo, quaecumque mutatione, correctione, emendatione, punitione, revocatione, ac etiam ex integro editione indigere cognoverit, reformare, mutare, corrigere, punire, et etiam de novo condere, nec non beneficiales matrimonialesque et quascumque alias causas ecclesiasticas et civiles, ac ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes², motas et inchoatas, et interim movendas, cum earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, audire, decidere, et sine debito, prout iuris fuerit, terminare, seu causas ipsas alii vel aliis idoneis, modo

¹ Edit. Main. habet *et tam*; nos censuimus legendum *etiam* (R. T.).

² Edit. Main. habet *pertinentia* (R. T.).

et formâ praedictis, cum simili vel limitatâ potestate pariter audiendas, decidendas et terminandas delegare; ac denique plenam, meram et omnimodam spiritualem et ecclesiasticam ac ordinariam iurisdictionem, tam in foro interiori quam exteriori², habere, et eam, ac omnia alia et singula, quae pro tempore existens episcopus Sancti Salvatoris in illis partibus hactenus habere, gerere, et exercere debuit, potuit et convenit, similiter et pariformiter, nullaque prorsus differentiâ, exceptis tamen iis, quae, ut dictum est, sunt Ordinis, prout divini cultus augmento, ac ipsorum cleri et populi animarum salutis expedire cognoverit, gerere, exercere, facere et exequi, cum omnibus et singulis aliis privilegiis, facultatibus, exemptionibus, libertatibus, iurisdictionibus, praerogativis, favoribus, gratiis et indultis, quibus¹ in de Ormuz, et Mozambique, ac Cofala, nec non Malaca, aliisque provinciis et locis erectae administrationes et illarum pro tempore deputati administratores, similiter ordinariam, ut praefertur, iurisdictionem inibi habentes, utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum) auctoritate et tenore praedictis similiter perpetuo erigimus et instituimus.

§ 6. Decernentes, praesentes litteras nullo unquam tempore ex quavis causâ (etiam quod praedictus episcopus Sancti Salvatoris, aut quomodolibet interesse habentes ad hoc vocati minime fuerint) de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari vel impugnari, aut in ius vel controversiam vocari, nec contra illas restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris, aut quodvis aliud gratiae

² Infra pag. 23 b in loco parallelo additur: *non tamen in his quae sint Ordinis, ut praefertur* (R. T.).

¹ Edit. Main. legit *qui* (R. T.).

Clausula.

vel iuris remedium impetrari posse, nec causas, propter quas praemissa concessa fuerunt, minime verificari, nec ob id viribus carere, minusque sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam eis in toto vel in parte derogantibus vel obviantibus, etiam a nobis et dictâ Sede quomodolibet pro tempore emanatis, nullatenus¹ comprehendi, sed semper validas, et ab illis prorsus exceptas, et, quoties illae emanabunt aut sub eis quovis modo comprehendi viderentur, toties in pristinum et eum, in quo, antequam illae emanassent, statu² restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo concessas esse et censerî; et, ad hoc ut sub illis non comprehendantur, vim validi et efficaci contractus inter nos et dictam Sedem, ac Philippum et pro tempore existentem regem praedictum iniri et stipulati³ et omni tempore suos plenarios et integros effectus sortiri: sicque per quoscumque iudices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales (sublatâ eis, et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et defini debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 7. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictae ecclesiae Sancti Salvatoris (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, ac fundatione, erectione et institutione, privile-

¹ Aptius legeres *ullatenus* (R. T.).

² Integre legeretur: *erant, statum* (R. T.).

³ Forsan supplendum *habere* (R. T.).

giis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem ecclesiae Sancti Salvatoris et illius praesuli pro tempore existenti, ac praedictis capitulo et aliis personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio, et ex certâ scientiâ, ac de apostolica potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter, vel aliis quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua¹, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, ac formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 8. Volumus autem, ac statuimus et ordinamus, quod clerici et populi, alique incolae et habitatores, tam sub praesentibus erectâ² provinciae de Pernambuco, quam de cetero earundem praesentium vigore erigendis vicariis seu administrationibus praedictis comprehensi et comprehendendi, in his quae sunt Ordinis, ut praefertur, ad praedictum episcopum Sancti Salvatoris pro tempore existentem (habitis tamen a suis vicariis seu administratoribus ad id litteris dimissorialibus) recurrere teneantur;

§ 9. Quodque provinciae de Pernambuco et alii praesentium vigore pro tempore deputati vicarii seu administratores, ratione personarum suarum dumtaxat, visitationi, correctioni, superioritati et iu-

¹ Ad syntaxin integrandam supplere: *habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum etc.* (R. T.).

² Edit. Main. habet *erectae* (R. T.).

Populi provinciae de Pernambuco, in his quae requirunt characterem episcopalem, sancti Salvatoris episcopo subdiciuntur.

Prout etiam vicarii ratione suarum personarum.

risdictioni praedicti episcopi Sancti Salvatoris pro tempore existentis subsint, et a sententiis definitivis tantum, seu vim definitivarum habentibus¹, et quarum gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat, per ipsos vicarios seu administratores seu eorum officiales pro tempore latis, appellationes ad eundem episcopum Sancti Salvatoris pro tempore existentem interponi, ipsarumque appellationum causae per eum cognosci, decidi et sine debito, prout iuris fuerit, terminari possint.

Datum Romae apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die XII augusti MDCXI, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 12 augusti 1611, pontif. an. VII.

CLXXXI.

Declarat collectas exigendas esse, ubi sita sunt possidentium bona, non autem in loco eorum domicilii².

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romans Pontifex, in supremam beati Petri Sede constitutus, auctoritatis suae partes adhibere solet, ut quae iustitia et aequitas exigit, ab iis maxime qui sub suavi eiusdem Sedis temporalis ditionis iugo vivunt, inviolate observentur.

Causae faciendae declarationis.

§ 1. Accēpimus siquidem, quod, licet a venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus gravaminibus sublevandis populorum Apostolicae Sedi subiectorum praepositis, causam cognitam, decisum non semel fuerit, quod collectae, quae pro oneribus realibus imponuntur super bonis stabilibus, in locis ubi bona ipsa sunt, nullam habitam ratione loci domicilii possidentium, solvantur; nihilominus aliquae

¹ Edit. Main. legit *habentium*; nobis correctionis opus esse visum fuit (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

communitates, universitates, et forsitan particulares personae Apostolicae Sedi in temporalibus subiectae, praetextu diversorum privilegiorum illis concessorum, decisionem generalem desuper factam et saepius iteratam nondum acceptarunt.

§ 2. Quare nos, ad evitandam confusionem et lites quae ob alienationem bonorum et frequentem mutationem catastri cuiuslibet loci in dies oriuntur, de consilio eorundem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus, quod collectae, quae pro oneribus realibus imponuntur super bonis stabilibus, in locis ubi ipsa bona sita sunt, non autem ubi possidentes dicta bona habitant, persolvantur, ita ut si cives possideant in comitatu, vel contra comitatenses in districtu civitatis, habitam ratione honorum, non autem possidentium dicta bona, collectae praedictae in civitate vel in comitatu solvantur, et solvi sine ulla exceptione debeant.

§ 3. Sicque ab omnibus et singulis communitatibus, universitatibus et hominibus praedictis perpetuo observari, et ita, et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quarumcumque communitatum et locorum statutis (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis), privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis, eorumque habitatoribus et incolis, sub quibuscumque tenoribus et

Declaratio, de qua in rubrica.

Clausulae.

Derogatio contrarium.

formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in contrarium forsitan quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et expressa mentio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis danda fides.

§ 5. Et quoniam difficile foret, praesentes nostras omnibus, ad quos pertinet, praesentari; ideo volumus, ut earum exempla, etiam impressa, manu alicuius notarii publici subscripta, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munita, eandem fidem faciant in iudicio et extra, perinde ac si praesentes fuissent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die VII octobris MDCXI, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 7 octobris 1611, pontif. an. VII.

CLXXXII.

Institutio Congregationis pro ubertate annonae et grasciae in Sedis Apostolicae temporalis ditione et in Urbe potissimum curanda, ultra congregationem cardinalium a Sixto V erectam; et concessio privilegiorum agriculturum exercentibus¹.

¹ Congregationem a Sixto V erectam vide in Const. cxvii *Immensa*, tom. VIII, pag. 985-989. Privilegia autem agricultorum, et praefecti annonae iurisdictionem legere est in Clementis VII *Inter*. — Sic edit. Main. At nulla quam sciam, in *Bullario* legitur de hac re Clem. VII, Constit. *Inter*; sed Clem. VII habetur Const. v *Ad sacram*, tom. VI, pag. 56; et Clementis VIII Constit. cccxliv. *Inter*, tom. X, pag. 622. Quoad autem iurisdictionem praefecti annonae, habetur Gregorius XIII Constit. liv *Inter*, tom. VIII, pag. 140 b. n. edit. (R. T.).

Paulus Papa V,
motu proprio, etc.

Pastoralis officii cura nos admonet, ut, quae ad annonae et grasciae ubertatem in ditione nostra temporali, potissimum vero in hac alma Urbe nostra ad quam in dies tanta hominum frequentia undique confluit, conservandam spectare noscuntur, intensiori animo amplectamur, ac, quantum in Domino possumus, in primis providere studeamus, ut in agro romano, locisque finitimis, agriculturae ars humano usui adeo necessaria nullatenus deseratur. Licet enim quamplures praedecessores nostri Romani Pontifices, eadem sollicitudine ducti, in hanc rem diligenter incumbentes, plura remedia et provisiones adhibere, privilegia concedere, ac subsidia parare curaverint, quibus tum rei frumentariae, tum aliarum rerum annonam et grasciam concernentium ubertas nedum conservari, sed augeri facile posset; hominum tamen culpa, quod non sine animi nostri perturbatione recensemus, frustratoria cuncta redduntur.

Exordium.

§ 1. Quapropter nos, tanquam paternae familias a Domino super familiam suam constituti, summopere cupientes, quantum in nobis est, nostram vigilantiam hisce malis occurrere, dormientes agricolas excitare, ac opportune etiam providere, ut annonae et grasciae negotium universum in futurum bene provideque geratur, agriculturae exercitium uberius fiat, necnon frumenti et aliarum rerum ad communem vitae usum et substitutionem necessariarum copia in ipsa Urbe et reliquo Statu nostro temporali semper suppetat¹ (cum vero, populi promerentibus peccatis, ob terrae sterilitatem, seu alias, annona vel grascia in aliquid incommodi seu angu-

Causae huius constitutionis.

¹ Edit. Main. syntaxi inabsoluta legit: *suppetat*. Cum vero, etc. Melius forsitan esset legere: *suppetat*, studemus. Cum vero, etc. (R. T.).

stiae inciderit), ut viri prudentes sint, qui eam cito sublevent, congruaque remedia subministrent;

Institutio congregationis ad ubertatem annuam et grasciae quoque quinto decimo die cogendae.

§ 2. Motu simili, ac ex certâ scientiâ et deliberatione nostris, ac de apostolicae nobis attributae potestatis plenitudine, congregationem praelatorum, officialiumque, et egregiorum virorum pro ubertate annonae et grasciae curandâ instituimus, in qua dilecti filii thesaurarius noster generalis, ac annonae praefectus, et grasciae praeses, necnon camerae apostolicae commissarius generalis pro tempore existentes a nobis deputati, et dilectus filius Ioannes Baptista Costaguta Ianuensis familiaris noster, seu alius a nobis ad congregationem huiusmodi deputandus, personaliter intersint, et quintodecimo quoque ab eis statuendo die in unum conveniant, ac de arte agriculturae restituendâ et augendâ, laboreris et pascuis dividendis atque vendendis, et de statu annonae et grasciae huiusmodi, rebusque omnibus illam concernentibus, invicem conferant, tractent, et diligenter perpendant, et, quod ab eis, seu maiori parte, maturâ consultatione praehabita, fuerit resolutum, nobis referant, ut quid pro publicâ utilitate statuendum sit providere possimus, firmâ remanente in rebus arduis congregatione S. R. E. cardinalium super ubertate eiusdem annonae a felicis recordationis Sixto Papa V praedecessore nostro institutâ.

Prohibitio mercandi boves aratorios vel ad arandum aptos ad effectum mactandi.

§ 3. Praeterea, agnoscentes quantum ad agros excolendos, artemque agriculturae conservandam, boves aratorii per-necessarii sint, motu, scientiâ et potestate similibus, omnibus et singulis personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, cuiuscumque gradus et conditionis, etiam S. R. E. cardinalibus, necnon principibus, ducibus, baronibus et aliis quacumque dignitate, titulo et praerogativâ suffultis, ne boves aratorios, seu ad arandum aptos, etiam nondum domitos, praecipue autem

decem annis minores, pro usu macello-rum, sive Urbis, sive quarumvis aliarum civitatum, terrarum et locorum Sedi Apostolicae mediate vel immediate subiecto-rum, vel ad effectum incontinenti, vel in aliud tempus mactandi, emere, vendere, aut aliquem contractum seu pactum inire, sub amissionis bobum, et quingentorum scutorum camerae nostrae apostolicae applicandorum poenâ¹;

§ 4. Necnon dohaneris et gabellariis etiam Urbis, ac quorumvis aliorum civi-tatum, terrarum et locorum praedictorum, eorumque officialibus et ministris, aliisque ad quos spectat, sub aliorum quingento-rum scutorum eidem camerae, ut praefertur, applicandorum, aliisque etiam corporalibus, pro qualitate personarum et excessuum, arbitrio annonae praefecti poenis irrogandis et moderandis, ne assignationem, notam, seu solutionem aliquam dohanae, seu gabellae, pro venditione, vel contractu bobum quorumcum-que, etiamsi aratorii vel ad arandum apti non sint, recipere, nisi prius dictos boves, super quibus contractus initus fuerit, tam ipsi quam commissarius ad id ab anno-nae praefecto deputatus diligenter inspe-xerint; ubi vero eos aratorios, vel ad aran-dum aptos esse cognoverint, contractum aliquem sub eadem poenâ nullatenus² ad-mittere;

§ 5. Lanis vero et aliis animalium mactatoribus, ne, sub eisdem et etiam fu-stigationis poenis eiusdem praefecti ar-bitrio irrogandis, boves aratorios vel ad arandum aptos huiusmodi mactare audeant vel praesumant, districtius prohibemus.

§ 6. Ac quascumque ordinationes tam per nos et praedecessores nostros Roma-

Dohaneris non recipiant gabellam pro contractu quorumcumque bobum, nisi ipsorum et commissarii a praefecto annonae deputandi praevia inspectione.

Lanis, et aliis mactantibus boves ad arandum aptos.

Constitutiones praedecessorum desuper editae confirmantur.

¹ Subintellige audeant vel praesumant, districtius prohibemus, uti in fine § 5 seq. (R. T.).

² Aptius legeretur nullatenus; nam subintelligitur ne... audeant vel praesumant, districtius prohibemus (R. T.).

nos Pontifices, quam eiusdem S. R. E. camerarios et annonae praefectos, desuper factas seu editas (illarum tenorem praesentibus etiam pro expresso et inserto habentes) approbamus, confirmamus et innovamus.

Iuveni viginti quinque ex centum vaccis albis ad usum artis agriculturae quolibet annis nutriantur et numerus vaccarum praefecto assignetur.

§ 7. Mercatores autem, et quisvis alii greges seu armenta vaccarum albarum habentes, ad quotannis iuencos viginti-quinque pro quolibet centenariio vaccarum huiusmodi ad usum artis agriculturae educandum, nec non ad veram earundem vaccarum quantitatem, quam habent, in principio cuiuslibet anni eidem annonae praefecto notificandum et assignandum teneri, statuimus et mandamus; et ad id, sub scutorum quingentorum aliisque etiam gravioribus poenis eiusdem praefecti arbitrio irrogandis, etiam compellantur.

Vassalli ubi voluerint agros colere possint non obstante quocumque dominorum privilegio.

§ 8. Insuper, ut artis agriculturae exercitium latius patere possit, agricultorumque et colonorum copia sit, nec illorum numerus minuatur, prohibitioni aliâs a recolendae memoriae Clemente Papa VIII similiter praedecessore nostro per suas litteras desuper factae inhaerentes, illamque extendentes et ampliâtes, volumus pariter et declaramus, quod quicumque etiam ducum, baronum, domicellorum, principum et etiam eiusdem S. R. E. cardinalium, aut aliâ quacumque temporali vel ecclesiasticâ dignitate fulgentium vassalli seu subditi, quo eis placuerit, ad laborandum et colendum agros accedere possint; nec ipsi, etiam in propriis terrenis ducum, baronum et domicellorum suorum, etiam principum et S. R. E. cardinalium, aut aliâs, ut praefertur qualificatorum, inviti laborare cogantur, aut quo minus ad loca eis benevisa ad laborandum et colendum, etiam cum eorum bobus et animalibus, accedant, ab eisdem ducibus, baronibus, domicellis et etiam principibus, et S. R. E. cardinalibus, aut aliâs, ut praefertur, qualificatis, eorumve

officialibus, agentibus, factoribus et ministris, sub confiscationis bonorum et feudorum ac etiam excommunicationis latae sententiae poenâ, directe vel indirecte impediri possint seu debeant, etiam praetextu quorumvis privilegiorum et indulgentiarum eis concessorum, aut consuetudinum, vel etiam iuramentorum, quae tamquam contra publicam auctoritatem inducta quoad hoc tollimus et abrogamus.

§ 9. Ut autem mercatores et alii quicumque ad agros excolendos, artemque agriculturae exercendam eo magis alliciantur et invitentur, illos gratis et favoribus prosequentes, omnia et singula indulta et privilegia in favorem artem praedictam exercentium per nos et praedecessores nostros quomodolibet hactenus concessa, quoad ea quae praesentibus non adversantur, confirmamus et approbamus.

§ 10. Item omnibus agricultoribus, mercatoribus et colonis, qui tam in propriis, quam in alienis et conductis terris, in territorio et districtu Urbis, necnon Latii, Campaniae, Maritimaeque provinciis agriculturam exercuerint et sementem fecerint, singulis annis quibus pretium et valor frumenti communiter in Urbe per ipsos agricultores et mercatores vendendi a tempore messis et recollectionis usque ad kalendas martii cuiuslibet anni summam iuliorum quinquaginta quinque in singula rubra non excesserit, quintam partem totius frumenti per ipsos eodem anno recollecti, deducto tamen semine, ad quaevis loca, praeter infidelium et S. R. E. hostium, terrâ marique libere extrahendi et transportandi, seu extrahi et transportari faciendi facultatem concedimus; et hoc etiam intelligi volumus de frumento, quod domini et locatores tennatarum seu terrarum a conductoribus receperint, quatenus tamen eorum tenuitas et terras ad frumenti recolligendi

Privilegia exercentium artem agriculturae confirmantur, in his quae huic bullae non adversantur.

Eisdem in territorio Urbis, Latii, Campaniae, et Maritimae provinciis, facultas extrahendi frumentum certo modo conceditur.

quotam, et non aliàs, locaverint, et dummodo quota huiusmodi quintam partem praedictam non excedat: ii autem, qui aliter quam ad quotam tenutas seu terras locaverint, huiusmodi extractionis beneficio pro frumento ab eis exigendo frui minime possint. Dictae autem extractionis licentia de mense martii cuiuslibet anni, et non prius, concedi debeat a congregatione praedicta, ac praecedente chirographo a nobis subsignato, solutis tamen prius camerae nostrae apostolicae iulii quinque pro quolibet rubro extrahendo. Quod si aliqui praedicti ob maris distantiam, seu aliàs, quantitatem frumenti permissam extrahere nequiverint seu noluerint, facultatem et privilegium extractionis huiusmodi aliis ad rationem iuliorum quinque pro quolibet rubro vendere seu cedere valeant. Si autem per nos vel successores nostros, cameramque, aut annonae praefectos ex quavis causâ dictam licentiam impediri contigerit, teneatur ipsa camera eisdem agricultoribus seu dominis tenutarum seu terrarum, pro interesse dicti impedimenti, summam iuliorum sex pro quolibet rubro solve, libere et absque ullâ prorsus exceptione, dummodo tamen totum eorum frumentum ad Urbem conduxerint, seu licentiam obtinuerint illud extra Urbem dimittendi sub obligatione ad Urbem conducendi, et datâ notâ summae et loci, ubi dictum frumentum repositum fuerit.

Subventionem scutorum mille vel alterius summae a praefectis annonae decernendae parvo sub emolumento eisdem dari praecipitur.

§ 11. Ac eisdem agricultoribus et agriculturae artem exercentibus praeterca de aliquo subventionis auxilio providere volentes, quo facilius arti huiusmodi incumbere, pecuniasque minori interusurio habere valeant; motu, scientiâ et potestate similibus, dilectis filiis provisoribus sacri Montis pietatis Urbis, eorumque ministris, ad quos spectat, per praesentes districtius praecipiendo mandamus, ut cuilibet vero agricultori usque ad summam mille

scutorum monetae, seu aliam a praefecto praedicto ordinandam (accepto eodem emolumento duorum pro centenario nomine meriti, seu aliàs, ab aliis ratione expensarum solvi consueto, et accepto idoneo et sufficienti pignore, aliisque eiusdem Montis legibus et institutis, hactenus observari solitis, adimpletis et observatis) debeant mutuare, de licentiâ tamen praefecti annonae praedicti, et non aliter, et cum conditionibus et clausulis ab eo praescriptis, dummodo illae Montem praedictum maiori quam praedicto onere non afficiant. Qui quidem annonae praefectus, antequam agricultorem ad huiusmodi commodum admittat, licentiamque expediat, quantitatis laborerii, et qualitatis personae rationem habebit; dictamque licentiam opportunis temporibus tantum, et pro eâ summâ, quae sibi videbitur necessaria, dummodo quantitatem mille scutorum praedictam non excedat, concedet. Summa autem mille scutorum praedicta de ordine ipsius congregationis pro qualitate personae et laborerii eiusdem congregationis arbitrio etiam usque ad summam bis mille scutorum augeri possit. Sicque in praemissis omnibus, etc., sublatâ etc., irritum etc.

§ 12. Mandantes etiam congregationi et deputatis praedictis et eorum singulis, ut praesentes nostras litteras et in eis contentâ quaecumque observent et exequantur, et faciant ab aliis, quantum in eis erit, condignâ poenarum inflictarum animadversione, aliisque opportunis iuris et facti remediis, firmiter et inviolabiliter observari. Dantes eis in praemissis et circa ea plenam et omnimodam facultatem et potestatem.

§ 13. Non obstantibus praemissis, necnon quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac illâ etiam, quatenus opus sit, eiusdem Pii IV praedecessoris nostri de registrandis (ita ut praesentes,

Auctoritas congregationis pro observantia hic contentorum.

Derogatio contrariorum.

absque aliâ in eadem camerâ admissione et registratione, validae sint, suumque debitum sortiantur effectum); necnon Urbis, civitatum, terrarum, oppidorum, villarum et locorum quorumcumque (iuramento, confirmatione apostolicâ et quavis aliâ firmitate roboratis) statutis, consuetudinibus, reformationibus, decretis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, communitatibus, universitatibus, baronibus aliisque praedictis et quibusvis a Sede praedictâ vel a nobis forsâ concessis, ac etiam confirmatis, approbatis et innovatis; quae eis quoad praemissa nolumus suffragari, et quibus omnibus et singulis (etiâsi, etc., illorum tenores etc. pro sufficienter expressis et insertis habentes) hac vice ad effectum praesentium duntaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter et expresse ac latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficiat.

§ 14. Volumus etiam, quod praesentium sola signatura sufficiat, etiam absque aliâ datâ et registraturâ, regulâ quacumque contrariâ pariter non obstante.

Litterae desuper expediri possint.

§ 15. Et nihilominus litterae in quavis formâ expediri possint cum clausulis opportunis.

Fides transumptorum.

§ 16. Praesentiumque et litterarum desuper forsâ expediendarum transumptis etiam impressis, manu unius camerae nostrae apostolicae notarii subscriptis et sigillo alicuius ex congregatione praedictâ obsignatis, in iudicio et extra plena fides adhibeatur. Placet motu proprio C.

PP. subser

CLXXXIII.

Episcopo Sarsinatensi conceditur facultas cognoscendi omnes causas, tam civiles quam criminales et mixtas, vertentes inter subditos castrorum Ceulae, Mutellae, Cerfolii, Fenoculi et

*Putei in primâ, secundâ et tertiâ instantiis*¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiarum praelatos, illisque in temporalibus earumdem ecclesiarum ratione subiectos, eos praecipue qui erga nos et Apostolicam Sedem fidelitatis et devotionis praestant obsequia, libenter favoribus et gratiis prosequimur, ac illa eis concedimus, quae eorum commoditatibus in Domino conspicimus opportuna.

§ 1. Volentes nos igitur venerabilem fratrem Nicolaum episcopum Sarsinatensem ratione illius ecclesiae dominum in temporalibus castrorum Ceulae, Mutellae, Cerfolii, Fenoculi et Putei Sarsinatensis dioecesis Status nostri Ecclesiastici, ac nostrae provinciae Romandiolae, necnon universitates et homines eorumdem castrorum, ob ipsorum fidei ac sinceræ devotionis erga nos et eandem Sedem, mutuaeque nostrae in eos paternae charitatis affectum, favore prosequi gratioso; ac singulares personas eorum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes: motu proprio, et ex certâ scientiâ nostrâ, et de apostolicae nobis attributae potestatis plenitudine, eidem episcopo Sarsinatensi, nunc et pro tempore existenti, omnimodam facultatem lites et causas omnes profanas tam civiles quam criminales et mixtas quascumque inter homines, habitatores et districtuales eorumdem castrorum active et passive hactenus motas et in futurum movendas in primâ,

Exordium.

Concessio de qua in rubrica.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

secunda et tertia instantis per se, suosque officiales et ministros cognoscendi, decidendi et terminandi (dummodo idem episcopus et illius in spiritualibus vicarius per se ipsos sententiam in causa sanguinis non ferat).

Episcopo eiusque subditis conceditur quodque exemptio a datiorum solutione.

§ 2. Necnon eidem etiam exemptionem et immunitatem ab omnium et quorumcumque datiorum et onerum hactenus quomodolibet impositorum solutione, praestatione et contributione, pro bonis et fructibus, etiam sulphurariae et sulphuris, ecclesiae praefatae eiusque mensae, et in locis praedictis¹ ac alterius loci montis Iottoni nuncupati tantum; hominibus vero et habitatoribus suprascriptis, qui, sicut accepimus, paupertate, agrorumque sterilitate laborant, immunitatem a datiorum et onerum quorumcumque per Sedem et cameram apostolicam hactenus civitatibus, castris et aliis locis impositorum solutione, praestatione et contributione, prout hucusque a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris permissum fuit, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus.

Claustrum.

§ 3. Decernentes, easdem praesentes litteras de subreptionis aut obreptionis seu nullitatis vitio, ac intentionis nostrae defectu, aut alio quovis praetextu, ratione, vel causa, notari, impugnari, rescindi, seu revocari, vel in ius aut controversiam adduci, easque sub similibus vel dissimilibus concessionum revocationibus, moderationibus, limitationibus, aut quibusvis aliis contrariis dispositionibus factis seu faciendis minime comprehendere, sed semper validas firmas et efficaces esse et persistere; sicque ab omnibus censi, ac ita, et non aliter, per quoscumque iudices ordinarios et extraordinarios et commissarios et etiam curiae causarum camerae apostolicae et palatii nostri audi-

¹ An vitiosa sit lectio, lector ipso iudicet (R. T.).

tores, et etiam S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, iudicari et definiri debere; irritumque et inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 4. Mandantes propterea dilectis filiis S. R. E. camerario, nec non thesaurario, clericis praesidentibus camerae nostrae, ac eiusdem provinciae Romandiolae legato seu praesidi, nunc et pro tempore existentibus, ut easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque firmiter et inviolabiliter observent, ac faciant a thesaurario dictae provinciae, iuriumque eiusdem camerae exactoribus, et aliis omnibus et singulis, ad quos spectat et in futurum spectabit, etiam firmiter et inviolabiliter observari: contradictores quoslibet et rebelles, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 5. Non obstantibus praemissis, et quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, statutis, decretis, usibus, stylis et consuetudinibus. Quibus omnibus et singulis, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat harum serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII Ianuarii MDCXII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 7 Ianuarii 1612, pontif. anno VII.

CLXXXIV.

Dismembratio provinciae de Mozambique ab ecclesia Goana, eiusque erectio in vicariam perpetuam¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Exequutores designantur.

Contraria tolluntur.

Paulus Papa V.
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In supereminenti¹ militantis Ecclesiae specula, meritis licet imparibus, divina dispositione praesidentes, ad universa orbis loca, potissimum omnipotentis Dei misericordiam per catholicos reges et principes fidei catholicae praedicationi et introductioni patefacta, aciem nostrae meditationis reflectimus, et, ut in locis huiusmodi in dies magis plantetur et plantata confirmetur christiana religio, eorumque incolae et habitatores propriorum pastorum assistentia et regimine suffulti proficiant semper in fide et operibus christianis, opem et operam libenter impendimus efficaces, prout eorumdem regum exposcit devotio, nosque, locorum et rerum circumstantiis mature pensatis, ad fidei orthodoxae conservationem et propagationem, animarumque salutem et profectum conspicimus in Domino salubriter expedire.

Provincia de Mozambique ecclesiae Goanae olim attributa.

§ 1. Alias siquidem in partibus Indiarum orientalium metropolitana ecclesia Goana apostolicam auctoritate erecta, ac illi, pro parte dioecesis et cleri ac populi, provincia sive districtus insulae de Mozambique vulgo nuncupatae concessus et assignatus fuit.

Causae eam disjungenti, et in vicariam perpetuam erigendi.

§ 2. Cum autem (sicut charissimus in Christo filius noster Philippus Portugalliae et Algarbiorum rex catholicus nobis nuper exponi fecit) pro tempore existens archiepiscopus Goanensis, ob dictae provinciae sive districtus insulae de Mozambique, locorumque infrascriptorum distantiam, marisque incommodum, ac difficilem et dispendiosam navigationem, curae, regimini, et administrationi sui gregis in dicta provincia, sive districtu, locisque huiusmodi consistentis, prout eius pastoralis of-

¹ Vide persimilem huic Constit. supra pag. 9, et seq. (R. T.).

ficio incumbit, non sine illius salutis dispendio, intendere nequeat; hincque incolae et habitatores dictae provinciae sive districtus et locorum huiusmodi nec fidei doctrinam, nec pie vivendi praeceptis ita commode instrui, nec, si quid deliquerit, corrigi ab archiepiscopo suo possint; et propterea si dicta provincia seu districtus de Mozambique cum eisdem locis a praedicta ecclesia Goana separaretur et dismembraretur, illaque sic separata et dismembrata in vicariam seu administrationem spiritualem provinciae sive districtus insulae de Mozambique nuncupandam, pro uno vicario seu administratore in spiritualibus provinciae sive districtus insulae de Mozambique nuncupando, qui inibi omnimodam spiritualem et ecclesiasticam ac ordinariam iurisdictionem (non tamen in his quae sunt Ordinis) tam in foro interiori quam exteriori haberet et exerceret, erigeretur et institueretur, ex hoc profecto provincia sive districtus insulae de Mozambique huiusmodi felicioribus proficeret incrementis, illiusque cleri et populi praedictorum salutis, ac dictae fidei profectui et exaltationi, divinique cultus incremento, et tot incommodis, et animarum periculis opportune consuleretur;

§ 3. Quare idem Philippus rex nobis humiliter supplicari fecit, quatenus eandem provinciam sive districtum ab ecclesia et dioecesi Goanensi huiusmodi perpetuo separare et dismembrare, ac inibi vicariam sive administrationem praedictam erigere et instituere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolicam dignemur;

§ 4. Nos igitur, qui fidei cultum et incrementum, ac locorum quorumlibet salutarem directionem cum animarum christifidelium salute et spirituali consolatione, intentis desideramus affectibus, quascumque alias dismembrationes aliarum provinciarum et locorum ab ecclesia et dioecesi

Philippi Portugalliae regis preces.

Eam igitur disjungenti Paulus a quacumque archiepiscopi Goani iurisdictione liberat.

praedictis hactenus apostolicâ auctoritate factas praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ad omnipotentis Dei laudem et gloriam, ac gloriosissimae eius genitricis Mariae, totiusque curiae caelestis honorem, et ipsius fidei catholicae exaltationem, dictam provinciam sive districtum insulae de Mozambique, et loca quae a promontorio de Guardenlui usque ad promontorium Bonaspei continentur¹, necnon quae Mombaca, Zanzibar, Ampaza nuncupantur, et omnia alia illius orae, ac etiam quae Cabaceira, Sofala, Sena, Zete vocantur, aliaque omnia fluminis de Cuama, et reliqua quae² in illis partibus iurisdictioni vicariorum archiepiscopi Goanensis in locis de Mozambique et Mombaca subsunt, cum illorum territorio, oppidis, villis, locis, necnon clero, populo et personis, ac monasteriis, ecclesiis, collegiis et piis locis, ac beneficiis ecclesiasticis secularibus et quorumvis Ordinum regularibus, ab ecclesiâ et dioecesi Goanâ praedictis perpetuo separamus et dismembramus, ac³ ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate, correctione, visitatione et potestate pro tempore existentis archiepiscopi Goanensis, eiusque vicariorum et officialium, ac a solutione quorumcumque iurium eidem archiepiscopo et dilectis filiis capitulo dictae ecclesiae Goanae per clerum, populum et personas provinciae sive districtus insulae de Mozambique huiusmodi ratione subiectionis, iurisdictionis, superioritatis, aut visitationis etiam dioecesis⁴ (ita quod de cetero praedictus archiepiscopus Goanensis aliquam iurisdictionem spiritualem, praeterquam in his quae sunt Ordinis, ac demptis inferius expressis, in oppida, terminos, territoria, villas et loca, ac clerum,

¹ Erronee edit. Main. habet *continentur* (R. T.).

² Vocabulum *quae* nos addimus (R. T.).

³ Particulam *ac* nos addimus (R. T.).

⁴ Subintellige *solvi solutorum* (R. T.).

populum, personas, monasteria, ecclesias et loca pia, necnon beneficia sub separatione et dismembratione huiusmodi comprehensa, exercere, nec eadem beneficia, quae antea ad ipsius collationem, provisionem, institutionem, vel quamlibet aliam dispositionem pertinebant, conferre, seu de illis etiam providere, aut aliâs disponere, vel fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta per eum¹ in provinciâ seu districtu insulae de Mozambique, illiusque terminis, territoriis, oppidis, villis et locis praedictis, ratione visitationis aut legis dioecesis percipere nullatenus possit) dictâ auctoritate etiam perpetuo eximimus et totaliter liberamus;

§ 5. Ipsamque provinciam seu districtum insulae de Mozambique, sic dismembratum et separatum, in vicariam seu administrationem spiritualem provinciae seu districtus insulae de Mozambique nuncupandam, pro uno presbytero seculari vel cuiusvis Ordinis regulari, vicario seu administratore in spiritualibus provinciae seu districtus insulae de Mozambique nuncupando, in theologiâ seu decretis graduato, vel aliâs (praevio examine seu iudicio deputatorum senatus mensae regiae conscientiae et ordinum militiarum, in quo quamplures viri tam seculares quam regulares litterarum scientiâ et virtute insignes reperiuntur) habili et idoneo ad alios docendum approbato, ac per ipsum Philippum et pro tempore existentem Portugalliae et Algarbiorum regem perpetuis futuris temporibus, et hac primâ vice libere, nullius ad hoc requisito consensu, etiam ad tempus sibi benevisum deputando et constituendo;

§ 6. (Qui deputationis et constitutionis huiusmodi vigore, absque aliâ Romani Pontificis vel archiepiscopi Goanensis pro tempore existentium, aut cuiusvis alterius

Eamque in vicariam perpetuam erigit administrandam a presbytero ab ipso rege nominando.

Vicarij huiusmodi facultates quae sint.

³ Subintellige *percipi solita* (R. T.).

approbatione, confirmatione, licentiâ vel consensu, curam, regimen et administrationem provinciae seu districtus insulae de Mozambique, ac cleri et populi tam christiani quam gentilis, nec non oppidorum, terrarum et locorum in illius districtu, limitibus, terminis et locis praedictis consistentium, habere, et inibi praedicare, et praedicari facere, gentilesque praescriptos¹ ad orthodoxae fidei cultura convertere procurare, et conversos in eâdem fide instruere et confirmare, eisque baptismi gratiam et confirmationis sacramentum impendere, et tam illis sic conversis quam omnibus aliis fidelibus in provinciâ seu districtu insulae de Mozambique, ac illius oppidis, terris, villis, locis, territoriis, limitibus et tam² praedictis pro tempore degentibus et ad ea declinantibus sacramenta ecclesiastica, et alia spiritualia munera, non tamen ea quae sunt Ordinis, ut praefertur, ministrare, et administrari etiam facere et procurare, ac quaecumque beneficia ecclesiastica sub separatione et dismembratione huiusmodi comprehensa, et quae antea ad ipsius archiepiscopi Goanensis collationem, provisionem, institutionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinebant, conferre, et de illis disponere, ac in eis instituere, calices, campanas, vestimenta, corporalia et alia paramenta et ornamenta consecrare et benedicere, ecclesias, coemeteria, et loca ecclesiastica sanguinis et seminis effusione, seu aliâs quomodolibet, polluta seu profanata aquâ per ipsum benedictâ reconciliare, ipsasque ecclesias et loca sub provinciâ seu districtu insulae de Mozambique huiusmodi comprehensa et illorum personas visitare, ac in illorum statum, regimen, statuta, consuetudines, vitam, mores, ritus, delicta,

et disciplinam, tam in capite quam in membris, inquirere, necnon (evangelicae et apostolicae doctrinae sacrorumque canonum et generalium conciliorum decretis et institutis inhaerendo) quaecumque mutatione, correctione, emendatione, punitio- ne, revocatione, ac etiam ex integro editione indigere cognoverit, reformare, mutare, corrigere, punire, et etiam de novo condere, necnon beneficiales, matrimonialesque, et quascumque alias causas ecclesiasticas et civiles, ac ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, motas et inchoatas, ac interim movendas, cum earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, audire, decidere, et³, prout iuris fuerit, terminare, seu causas ipsas alii vel aliis idoneis, modo et formâ praedictis, cum sibi limitatâ⁴ potestate pariter audiendas, decidendas et terminandas delegare, ac denique plenam, meram et omnimodam spiritualem et ecclesiasticam et ordinariam iurisdictionem, tam in foro interiori quam exteriori, non tamen in his quae sunt Ordinis, ut praefertur, habere, et eam, ac omnia et singula alia, quae pro tempore existens archiepiscopus Goanensis ac³ in illis partibus hactenus habere, gerere, ac⁴ exercere debuit, potuit et consuevit, similiter et pariformiter, nullâque prorsus differentiâ, exceptis tamen iis quae, ut dictum est, sunt Ordinis, prout divini cultus augmento, ac ipsorum cleri et populi animarum saluti expedire cognoverit, gerere, exercere, facere et exequi, cum omnibus et singulis aliis privilegiis, facultatibus, exemptionibus, libertatibus, iurisdictionibus, praecipientiis, favoribus, gratiis et indultis, qui-

¹ Supra pag. 12 a in loco parallelo legitur *et sine debito* (R. T.).

² Ex loco parallelo supra ad pag. 12 b legitur *potius cum simili vel limitatâ* (R. T.).

³ Part. *ac* redundat (R. T.).

⁴ Heic potius part. *ac* addimus (R. T.).

¹ Aptius supra pag. 11 b in loco parallelo legitur *praedictos* (R. T.).

² Vel legendum *etiam* vel voces *et tam* redundant, ut supra, pag. 12 a (R. T.).

bus¹ in de Ormuz et Mozambique, ac Cofala, necnon Maluco², et aliis provinciis et locis erectae administrationes³, similiter ordinariam, ut praefertur, iurisdictionem inibi habentes, utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum) auctoritate et tenore praedictis similiter perpetuo erigimus et instituimus.

§ 7. Decernentes, praesentes litteras nullo unquam tempore, et quavis causa, etiam quod praedictus archiepiscopus Goanensis aut quomodolibet interesse habentes ad hoc vocati non fuerint, de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari vel impugnari, aut in ius vel controversiam vocari, nec contra illas restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris, aut quodvis aliud gratiae vel iustitiae remedium impetrari posse, nec causas⁴, propter quas praemissa concessa fuerint, minime verificari, nec ob id viribus carere, minusque sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam eis in toto vel in parte derogantibus vel obviantibus, etiam a nobis et dicta Sede quomodolibet pro tempore emanatis, nullatenus⁵ comprehendendi, sed semper validas et ab illis prorsus exceptas, et quoties illae emanabunt, aut sub eis quovis modo comprehendendi viderentur, toties in pristinum et eum, in quo, antequam illae emanassent, erant, statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo con-

¹ Etiam hic, sicut supra ad pag. 12 b, legitur quibus pro qui (R. T.).

² Supra ad pag. 12 b in loco parallelo legitur Malaca (R. T.).

³ Ex loco parallelo pag. 12 b addendum hic est: et illarum pro tempore deputati administratores (R. T.).

⁴ Erronee edit. Main. legit causas (R. T.).

⁵ Videretur legendum ullatenus (R. T.).

cessas esse et censeri, et, ad hoc ut sub illis non comprehendantur, vim validi et efficacis contractus inter nos et dictam Sedem, ac Philippum et pro tempore existentem regem praedictum initi et stipulati¹, et omni tempore suos plenarios et integros effectus sortiri; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, etiam S. R. E. cardinales (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 8. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, necnon dictae ecclesiae Goanae (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, ac fundatione, erectione et institutione, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem ecclesiae Goanae, et illius praesuli pro tempore existenti, ac praedictis capitulo et quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio, et ex certa scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, ac etiam consistorialiter, vel alias, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita

¹ Subintellige habere (R. T.).

Derogatio
contrarium.

CLXXXV.

Clericis et laicis regnorum Hispaniarum interdicatur, quominus libros haereticorum legant, revocatis omnibus licentiis aliis concessis¹.

Paulus Papa V,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Cum, sicut accepimus, licentiae legendi libros haereticorum, vel de haeresi suspectos, aut alias reprobatos et damnatos, certis ex causis aut praetextibus impetratae, in regnis Hispaniarum nimis excreverint, et periculum sit ne idcirco lectionis librorum huiusmodi permissio, in partibus praesertim divina gratia a diro contagio haeresum illaesis, plus insipientibus noccat, quam prosit sapientibus:

Damna ex
lectione libro-
rum prohibito-
rum promanan-
tia.

§ 2. Nos propterea, quibus super gregem dominicum invigilandi onus incumbit, opportuno remedio, quantum cum Domino possumus, providere volentes, praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis insistendo, omnes et singulas licentias et facultates legendi libros haereticorum seu de haeresi suspectorum, a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, seu nobis, vel generali haereticae pravitate in regnis Hispaniarum deputato inquisitore damnatos et reprobatos, quibuscumque tam clericis secularibus, vel, ut praefertur, regularibus, quam laicis in dictis regnis degentibus, cuiuscumque illi status, gradus, ordinis, conditionis et praeminentiae existant, etiamsi abbatali, episcopali, archiepiscopali, patriarchali, primatiali², aut alia ecclesiastica dignitate, vel mundana, etiam marchionali, ducali, auctoritate seu excellentia praefulgeant, generali inquisitore praedicto dumtaxat excepto, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros

Revocantur
facultates quibuscumque concessae.

observata, inserti forent¹, praesentibus pro sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Populi de Mozambique in iis, quae requirunt characterem episcopalem, ad archiepiscopum Goanum recurrere tenentur.

§ 9. Volumus autem ac statuimus et ordinamus, quod clerus et populus, alique incolae et habitatores, tam sub praesentibus erecta² provinciae seu districtus insulae de Mozambique, quam de cetero earumdem praesentium vigore erigendis vicariis seu administrationibus praedictis comprehensi et comprehendendi, in his quae sunt Ordinis, ut praefertur, ad praedictum archiepiscopum Goanensem pro tempore existentem, habitis tamen a suis vicariis seu administratoribus ad id litteris dimissorialibus, recurrere teneantur;

Vicarius eidem archiepiscopo subest ratione suae personae.

§ 10. Quodque provinciae seu districtus insulae de Mozambique et alii praesentium vigore pro tempore deputati vicarii seu administratores, ratione personarum suarum dumtaxat, visitationi, correctioni, superioritati ac iurisdictioni praedicti archiepiscopi Goanensis pro tempore existentis subsint, et a sententiis definitivis tantum, sive vim definitivarum habentibus, et³ quarum gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat, per ipsos vicarios seu administratores aut eorum officiales pro tempore latis, appellationes ad eundem archiepiscopum Goanensem pro tempore existentem interponi, ipsarumque appellationum causae⁴ per eum cognosci, decidi, sineque debito, prout iuris fuerit, terminari possint.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI ianuarii MDCXII, pontificatus nostri anno VII.

Datum Romae 21 ianuarii 1612, pontif. an. VII.

¹ Etiam hic oratio imperfecta est: vide supra ad pag. 13 (R. T.).

² Edit. Main. habet erectae (R. T.).

³ Erronee edit. Main. habet et pro (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit causa (R. T.).